

Fredag den 29. marts 2019 (D)

1

Da det ikke er tilfældet, er beslutningsforslaget bortfaldet.

78. møde

Fredag den 29. marts 2019 kl. 10.00

Dagsorden

1) 1. behandling af lovforslag nr. L 201:

Forslag til lov om ændring af universitetsloven, lov om erhvervsakademiuddannelser og professionsbacheloruddannelser, lov om maritime uddannelser og lov om arbejdsløshedsforsikring m.v. (Akademisk overbygningsuddannelse, særlig anvendelse af adgangsprøver til universitetsuddannelser, bachelorers ret til optagelse på en kandidatuddannelse m.v.).

Af uddannelses- og forskningsministeren (Tommy Ahlers).
(Fremsættelse 13.03.2019).

2) 1. behandling af lovforslag nr. L 206:

Forslag til lov om ændring af lov om klage- og erstatningsadgang inden for sundhedsvæsenet og sundhedsloven. (Begrænsning af ressourcereglen ved kræftscreeninger, udvidelse af lægemiddelskadeordningen i nød- og beredskabssituationer m.v.).

Af sundhedsministeren (Ellen Trane Nørby).
(Fremsættelse 14.03.2019).

3) 1. behandling af beslutningsforslag nr. B 89:

Forslag til folketingsbeslutning om at indføre gyldigt fravær for elever på ungdomsuddannelsers engagement og deltagelse i civilsamsfundsorganisationer, foreninger m.m.

Af Torsten Gejl (ALT) m.fl.
(Fremsættelse 06.02.2019).

Kl. 10:00

Meddelelser fra formanden

Formanden (Pia Kjærsgaard):
Mødet er åbnet.

Medlemmer af Folketinget Christian Langballe (DF) m.fl. har meddelt mig, at de ønsker at tage følgende forslag tilbage:

Forslag til folketingsbeslutning om fratagelse af syrienskrigeres danske statsborgerskab.
(Beslutningsforslag nr. B 147).

Ønsker nogen at optage dette beslutningsforslag?

Det første punkt på dagsordenen er:

1) 1. behandling af lovforslag nr. L 201:

Forslag til lov om ændring af universitetsloven, lov om erhvervsakademiuddannelser og professionsbacheloruddannelser, lov om maritime uddannelser og lov om arbejdsløshedsforsikring m.v. (Akademisk overbygningsuddannelse, særlig anvendelse af adgangsprøver til universitetsuddannelser, bachelorers ret til optagelse på en kandidatuddannelse m.v.).

Af uddannelses- og forskningsministeren (Tommy Ahlers).
(Fremsættelse 13.03.2019).

Kl. 10:00

Forhandling

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Forhandlingen er åbnet. Fru Mette Reissmann, Socialdemokratiet.
Værsgo.

Kl. 10:01

(Ordfører)

Mette Reissmann (S):

Jeg er meget glad for den brede aftale, der bakkes op af alle Folketingets partier, om et mere fleksibelt uddannelsessystem. Og med aftalens styrker vi jo sammenhængen mellem uddannelsessystemet og arbejdsmarkedet. De studerende får en længe efterspurgt øget fleksibilitet i deres studieforløb, og der er også nye muligheder for at kunne uddanne sig senere i livet med den 1-årige akademiske overbygningsuddannelse.

Vi har indgået en 5-årig aftale, som årligt skal drøftes på statusmøder mellem aftalepartierne, for der er ingen tvivl om, at vi betræder jomfruelig grund, og derfor er det vigtigt at have den tættest mulige opfølgning på disse ting. Jeg er meget tilfreds med, at vi alle har lagt hånden på kogepladen i forhold til at følge udviklingen.

Når vi ser på de enkelte elementer, er Socialdemokratiet meget glad for udvidelsen af retskravet op til 3 år. Med den her aftale giver vi de studerende en mulighed for lige at få et pusterum eller opleve arbejdsmarkedet, før de starter på deres kandidatuddannelse. Det er også positivt, at forlængelsen sker uden betingelser.

Desuden har der været rigtig meget fokus på hurtigstartsbonussen på 1,08 pct., og afskaffelsen af den tror jeg hilses meget velkommen af de studerende. Det er en rigtig og god beslutning, da bonussen var medvirkende til at presse karaktergennemsnittet på visse uddannelser op, hvilket også har været medvirkende til at skabe en skadelig præstationskultur i forhold til karaktergivning.

Det er stadig hovedsporet at tage en 3-årig bacheloruddannelse, hvorefter man bygger ovenpå med en 2-årig kandidatgrad. Men med indførelsen af tilbud om en 1-årig akademisk overbygningsuddan-

nelse på visse uddannelser er der mulighed for en større fleksibilitet. Og i en tid, hvor vi ser et arbejdsmarked i forandring, er det godt, man får muligheden for at tilegne sig nogle ekstra – efterspurgte – kompetencer, f.eks. efter en årrække på arbejdsmarkedet. Det styrker også Socialdemokratiets dagsorden om livslang læring og om, at fleksibiliteten skal være til stede. Så hvis man senere i sit liv har lyst til at tage yderligere en 1-årig akademisk uddannelse – ja, så kan man altså gøre det.

Det er frivilligt for universiteterne at udbyde denne uddannelse, og de universiteter, der ønsker at udbyde den 1-årige akademiske overbygningsuddannelse, forpligter sig til at yde en særlig individuel vejledningsindsats for potentielle ansøgere. Erhvervskandidatordningen udvides, så der gives bedre mulighed for at studere på deltid og samtidig kombinere teori og praksis.

Den sidste del, som jeg vil fremhæve, er øget fleksibilitet omkring adgangskravene. Der er nu mulighed for differentieret brug af adgangsprøver i både kvote 1 og kvote 2, og de nye muligheder betyder også, at der lægges flere ressourcekrævende opgaver over på universiteterne. Og derfor nytter det jo heller ikke noget, at regeringen fastholder 2-procentsbesparelserne på uddannelsesområdet. Det skal jo nævnes, for det er ikke muligt at indfri disse nye ambitioner, så længe man er sat i en økonomisk spændetrøje.

Så træerne vokser altså ikke ind i himlen, og det her lovforslag løser heller ikke på nogen måde det altoverskyggende problem, vi har med besparelserne på uddannelsesinstitutioner, der sænker kvaliteten, fjerner feedback og i øvrigt også forringer vejledningen på vores uddannelser. Ej heller fjerner det uddannelsesloftet. Så der er visse ting, vi stadig væk kan arbejde på at få fjernet.

Men det er dog en god aftale, der skaber mere fleksibilitet for universiteterne og de enkelte studerende. Og derfor støtter Socialdemokratiet selvfølgelig lovforslaget som aftalt.

Kl. 10:05

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Tak for det. Hr. Henrik Dahl, Liberal Alliance, værsgo.

Kl. 10:05

Henrik Dahl (LA):

Tak for en god tale. Jeg skal bare høre for at være helt sikker: Kan man regne med, at i samme øjeblik der kommer en socialdemokratisk ledet regering, bliver omprioriteringsbidraget på 2 pct. fjernet?

Kl. 10:05

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Værsgo.

Kl. 10:05

Mette Reissmann (S):

Ja.

Kl. 10:05

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Det var det? Tak, og vi går videre. Hr. Jens Henrik Thulesen Dahl, Dansk Folkeparti, værsgo.

Kl. 10:05

(Ordfører)

Jens Henrik Thulesen Dahl (DF):

Tak. Det her lovforslag udmønter nogle elementer i en aftale, som vi i december indgik i enighed blandt alle partier. Det er en række konstruktive tiltag, som understøtter fleksibiliteten i uddannelsessystemet af hensyn til de studerende. Jeg vil lige give de enkelte elementer et par ord med på vejen, hvis min stemme holder til det.

Først er der den akademiske overbygningsuddannelse. Det er en 1-årig kandidatliggende uddannelse. Fra ministeriets side bliver den

solgt på at være en hurtigere vej til arbejdsmarkedet. Det giver anledning til bekymrede kommentarer fra nogle sider: Giver det nu en billigere og dårligere uddannelse? Vil mange komme ud med sådan en halv kandidat? Det tror jeg faktisk ikke. For jeg tror ikke, at det vil være attraktivt for voldsomt mange at tage den i direkte forlængelse af bacheloruddannelsen. Men i Dansk Folkeparti tror vi på, at det kan være rigtig attraktivt for dem, som er holdt op med en bachelor og efter et par år gerne vil supplere, eventuelt på halv tid.

Jeg tænker også på, at den akademiske overbygningsuddannelse kunne være relevant for sådan en som mig. Jeg har en kandidat tilbage fra 1985, så jeg må jo faktisk godt tage en ny kandidatuddannelse, og for mig kunne det være attraktivt at tage den 1-årige for at blive opkvalificeret til dagens niveau, hvis jeg nu skulle miste jobbet herinde lige om lidt. Men i første omgang afhænger det jo også helt og holdent af, om universiteterne overhovedet opretter de her uddannelser, for det er jo frivilligt for dem, og den udvikling vil vi selvfølgelig følge meget tæt i de kommende år.

Så er der muligheden for at lave andre adgangsprøver. Jeg kan godt forstå, at der kan være en bekymring for, at det bliver uklart, hvordan man optages. Jeg kan også følge dem, der siger, at karakterer er den bedste vurderingsparameter, vi har, og derfor skal karakterer selvfølgelig stadig væk have en væsentlig betydning. Men samtidig er der gode erfaringer med, at optagelsesprøver kan være med til at sikre, at de studerende kommer ind på de rigtige uddannelser, og det ser ud til at give en bedre og hurtigere gennemførelse og mindre frafald. Der synes jeg simpelt hen, vi er nødt til at arbejde videre med det, og det her er et skridt i den rigtige retning. Hvis man på den måde kan hjælpe studerende til ikke at komme ind på uddannelser, de reelt ikke er motiverede for, så er det rigtig godt.

Så vil jeg lige nævne studiestartsprøven, som dybest set er en mulighed for, at uddannelsesinstitutionerne kan tjekke, om man reelt er startet på sin uddannelse, og at de som minimum kan stoppe dem, som slet ikke møder op. Det er ganske rimeligt.

Endelig er der det forlængede retskrav. Man kan sige, at det er lidt ærgerligt, at vi først behandler det nu og med ikrafttræden fra den 1. januar. For der er jo studerende, der ikke har turdet vente med at tilmelde sig en kandidat, og jeg har talt med flere, hvor jeg selvfølgelig ikke har kunnet love dem, at det nåede at blive lov, så de kunne lade være med at melde sig til.

Men når det er sagt, er det jo i hvert fald vigtigt, at vi får vedtaget det nu, så det kan komme til at gælde, fordi det er rigtig godt. Jeg tror, at det specielt i kombination med en erhvervskandidat kan blive rigtig attraktivt at søge ud efter en bachelor og få lidt erhvervs erfaring og så komme tilbage og tage en kandidat eller en erhvervskandidat, som giver mening i relation til det job og den erhvervs erfaring, som man har fået.

På sigt tror vi i Dansk Folkeparti på, at vi meget mere skal tænke i livslang uddannelse, end at vi skal tænke i, at vi skal have alle vores uddannelsesinput, før vi starter på vores arbejdsliv, og i den sammenhæng er både retskravet – som i mine øjne gerne måtte have været længere end de 3 år – og den akademiske overbygningsuddannelse elementer, som kan være med til at dele uddannelse ud over hele arbejdslivet. Dermed skal jeg give Dansk Folkepartis fulde støtte til forslaget.

Kl. 10:09

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Tak for det. Der er ikke nogen kommentarer, så vi går videre til hr. Marcus Knuth, Venstre.

Kl. 10:09

(Ordfører)

Marcus Knuth (V):

Tak, formand. Det her lovforslag reflekterer i høj grad den vision, som jeg har for den danske uddannelsessektor. Det handler om fri-

hed, om fleksibilitet og om, at vi uddanner til arbejdsmarkedet. Derudover afspejler lovforslaget jo også ministerens evne til igen at samle et meget, meget bredt flertal – eller faktisk alle partier – i Folketinget, så jeg forventer ikke den mest hidsige debat her for resten af det her lovforslag. Men det er jo også meget rart med lidt stilhed inden stormen under den kommende valgkamp.

Som sagt vil lovforslaget gøre uddannelsessystemet mere fleksibelt. De studerende kan vælge, om de vil læse videre med det samme, når de har færdiggjort deres bachelor, eller de kan arbejde i op til 3 år, inden de tager deres kandidatuddannelse. Det afspejler jo altså den virkelighed, som jeg tror mange unge står over for i dag: at der er mange, der gerne vil arbejde 1 år, 2 år eller 3 år, inden man tager sin kandidat. Samtidig åbner vi jo på den måde også op for et reelt bachelorarbejdsmarked, mens de studerende er garanteret en arbejdsplads, hvis det er sådan, at de alligevel vil vende tilbage til bøgerne, og det er jo positivt over for erhvervslivet, og det er positivt over for de studerende.

Derudover – som alternativ til den klassiske kandidat på 2 år – vil de studerende fremover kunne tage en 1-årig akademisk overbygning. Det er jo altså noget, man ser i rigtig mange lande rundt omkring i verden. Under forhandlingerne brugte jeg selv London School of Economics, der har nogle rigtig gode 1-årige masterprogrammer, som et eksempel på steder, hvor mange danskere søger hen. Det er nu noget, som også bliver muligt i Danmark.

Derudover tager vi med lovforslaget her fat på muligheden for at højne det faglige niveau og styrke uddannelserne, idet universiteterne i fremtiden bedre kan sikre sig, at de studerende er kvalificeret, ved at bruge adgangsprøver til bacheloruddannelsen. Det er noget, som Syddansk Universitet allerede har haft stor succes med, og også igen noget, som man bruger meget, meget bredt, især i USA, med succes for at sikre, at det er de bedste studerende, man får ind. På den måde sikrer vi, at de studerende er motiverede og aktive, og at de rent faktisk kan det, som man forventer af dem.

Det sidste, jeg lige vil nævne, er, at universiteterne også får i hvert fald nemmere mulighed for at tilbyde uddannelser på tværs af rigsfællesskabet, og dermed er det to ordførere for Venstre, der står heroppe på talerstolen og er rigtig glade: Det er uddannelsesordføreren og selvfølgelig også grønlandsordføreren. Med de ord vil jeg sige, at Venstre støtter lovforslaget.

Kl. 10:12

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Tak for det. Vi går videre til hr. Jakob Sølvhøj, Enhedslisten. Værsgo.

Kl. 10:12

(Ordfører)

Jakob Sølvhøj (EL):

Med forslaget her udmønter vi den indgåede aftale mellem alle Folketingets partier om fleksible universitetsuddannelser, hvor vi til Enhedslistens store tilfredshed endelig fik afskaffet bonusordningen for en hurtig studiestart, altså 1,08-reglen. Det var vi rigtig glade for, selv om det jo i dag ikke er det element i aftalen, som vi skal omsætte til lovgivning.

I Enhedslisten glæder vi os over, at vi med lovforslaget forlænger de akademiske bachelors retskrav på optag på en kandidatuddannelse, der er en naturlig overbygning til deres bacheloruddannelse, sådan at retskravet ikke længere kun vil være gældende ved optagelse i umiddelbar forlængelse af bacheloruddannelsen, men forlænges til at gælde 3 år, efter at den studerende har afsluttet sine første 3 år. Det er rigtig godt, at vi får etableret en større fleksibilitet, så den enkelte kan afbryde et akademisk uddannelsesforløb for at tage en arbejdsperiode, hvor man kan afprøve den faglige viden, man har tilegnet sig i de første tre uddannelsesår. Det er et fint supplement til

de muligheder, der allerede eksisterer i form af forskellige former for praktikforløb, forløb med udlandsophold osv.

Det har været vigtigt for os, at der ikke er knyttet betingelser til forlængelsen af retskravet. Vi havde derfor også gerne undværet den bemyndigelse, ministeren får til på et senere tidspunkt at tilføje betingelser til retskravet, og jeg vil derfor gerne understrege, at vi har noteret os, at ministeren har tilkendegivet, at der kan fastsættes betingelser for anvendelsen af retskravet, hvis vi i aftalekredsen er enige om betingelserne.

Hvad angår den 1-årige akademiske overbygningsuddannelse, har vi noteret os, at flere af høringssvarene er, man kan vist godt sige særdeles forbeholdne. Det betvivles af flere, at der skulle være behov for den nye overbygningsuddannelse, og der udtrykkes bekymring for, at nogle studerende på grund af reglerne om begrænsning af dobbeltuddannelse risikerer at blive afskåret fra at gennemføre den 2-årige kandidatuddannelse, der ellers ville have stillet dem væsentlig bedre, ikke mindst i forhold til efterfølgende beskæftigelsesmuligheder.

Vi kan i Enhedslisten godt følge bekymringen, og derfor vil jeg også sige, at vi meget nøje vil følge effekten af indførelsen af den nye overbygningsuddannelse og bringe det op i aftalekredsen, hvis lovgivningen skulle vise sig at have utilsigtede og u hensigtsmæssige konsekvenser. Hvad angår hele problemet med en begrænsning af dobbeltuddannelse, er det jo vores forhåbning, at der meget snart vil tegne sig et flertal her i Folketinget, som gør uddannelsesloftet til et overstået kapitel i historien om vores uddannelser.

Som jeg nævnte indledningsvis, er Enhedslisten jo en del af aftalekredsen bag aftalen om fleksible universitetsuddannelser, og derfor vil vi naturligvis stemme for det fremsatte lovforslag.

Kl. 10:15

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Tak for det. Hr. Henrik Dahl, Liberal Alliance.

Kl. 10:15

(Ordfører)

Henrik Dahl (LA):

Tak for ordet. Alle de mange fine ting ved lovforslag L 201 er jo allerede blevet gennemgået af adskillige ordførere, så jeg skal ikke gentage det, de har sagt, men bare slutte mig til det.

Men jeg synes godt, vi kunne tale lidt højere om det særlig fine ved lovforslag 201, som der ikke er nogen der har nævnt. Derfor vil jeg tillade mig at gøre det, og det er jo, at Folketingets partier i fællesskab kort før jul stille og roligt besluttede at give sig i kast med at afmontere dele af fremdriftsreformen og med at liberalisere universitetssektoren. Det er rigtig godt og på mange måder vejen frem, at universiteterne kan få mere selvstændighed, og at der kan ske en liberalisering af universiteterne. Så vi bakker selvfølgelig op om lovforslag 201. Tak for ordet.

Kl. 10:16

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Tak for det. Vi går videre til Alternativet, men ordføreren er ikke til stede, og så går vi videre til fru Sofie Carsten Nielsen, Radikale Venstre. Værsgo.

Kl. 10:17

(Ordfører)

Sofie Carsten Nielsen (RV):

Vi bakker som bekendt også op om lovforslaget i Det Radikale Venstre, og jeg skulle hilse fra Alternativets ordfører og sige, at det gør de også. Jeg er rigtig glad for det her lovforslag, og det er jeg jo – og jeg kan ikke lade være med at sige det – fordi det var et arbejde, jeg satte i gang i 2015, hvor jeg foreslog en forlængelse af retskravet. Nu er vi i 2019, og nu kommer det, og det gør det kun, fordi den her

minister har taget det på sig og båret det igennem. Så det er rigtig, rigtig godt gjort. Det tog lidt for lang tid, men nu er det her, og hvor er det godt, at vi får noget mere fleksibilitet i de videregående uddannelser.

Det kan forhåbentlig også føre frem til, at vi får en langt mere grundlæggende diskussion – det ved jeg at ministeren og i øvrigt også mange ordførere er interesseret i – i fremtiden af, hvordan vi får en uddannelsessektor, der kan uddanne til hele livet. Vi har foreslået indførelsen af Din uddannelseskonto; at vi altså alle sammen skal have en uddannelseskonto, den dag vi starter på arbejdsmarkedet, ligesom da vi indførte arbejdsmarkedspensionen, og at man faktisk indstiller sig på, at uddannelse er en del af livet, ligesom arbejde er det meste af livet, og at det ikke nødvendigvis og slet ikke i så høj grad, som det er i dag, tænkes sådan, at først uddanner man sig, og så arbejder man, og så holder man op igen. Det har verden ikke brug for, og det har vores danske samfund slet ikke brug for. Vi har tværtimod brug for, at vi kommer ud og ind af arbejde og uddannelse – nogle gange samtidig, andre gange i perioder hver for sig og langt, langt mere fleksibelt. Det her er vel et første skridt, men faktisk kun et første skridt til, at vi virkelig kan tænke det langt mere åbent. Så det er jeg rigtig glad for.

Jeg deler den samme bekymring, som Enhedslistens ordfører nævnte, men føler mig også tryk i hvert fald ved denne minister ved, at det er en forligskreds, der vil blive indkaldt og taget i ed – det står jo også i teksten – hvis der bliver lavet om på tingene. Så det håber jeg at vi holder hinanden op på, altså at det er sådan, det er.

Nu mangler vi bare at afskaffe de massive besparelser, der erullet ud over uddannelsessektoren. For det her handler jo også om at kunne levere uddannelser af høj kvalitet, og det kan vi ikke fortsætte med, hvis de her besparelser fortsætter – det er 6 mia. kr. blot på de videregående uddannelser. Det er for meget. Vi skal den modsatte vej, men der må vi have et valg, før vi kan det.

Kl. 10:20

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Tak. Hr. Jacob Mark, Socialistisk Folkeparti.

Kl. 10:20

(Ordfører)

Jacob Mark (SF):

Uddannelse skal ikke handle om at skynde sig. Uddannelse skal handle om at blive klogere, uddannelse skal handle om at fordybe sig, uddannelse skal handle om at møde nye mennesker, uddannelse er dannelse, uddannelse er frigørende, og derfor har det fokus, der har været i dansk politik, på, at man skal skynde sig igennem sin uddannelse, og at fart er en kvalitet, været et forkert politisk fokus, og jeg synes, at det bedste ved den her aftale er, at man i virkeligheden ændrer fokus nu og siger, at uddannelse er ikke fart, uddannelse handler om tid til fordybelse, uddannelse handler om at se verden, uddannelse handler om at være kreativ sammen med andre mennesker i et studiemiljø, der er fedt at være i.

Man afskaffer karakterbonussen, dvs. at man ikke længere sender det signal inde fra Christiansborg, at det nødvendigvis er en god idé at starte på en videregående uddannelse inden for 2 år. Hvorfor er det lige 2 år, der skulle være det rigtige tidspunkt at starte på. Hvis man har brug for 3 år, så tag det. Hvis man har brug for at starte lige efter ungdomsuddannelsen, så gør det. Hvis man har brug for at se verden, så se verden. Hvis man har brug for at se i Aalborg KU eller Roskilde Universitet lige efter gymnasiet, så gør det. Det er ikke Christiansborg, der skal bestemme det. Det er de unge selv. Derfor er det godt at afskaffe karakterbonussen, der i øvrigt også har været med til at pumpe karaktersnittene kunstigt op.

Så sætter man et arbejde i gang for at kigge på optagelsessystemet. Det er rigtig vigtigt. Hvis man vil gøre op med det meget store fokus på karakterer, er det vigtigste at ændre den meget store vægt,

karakterer har i vores optagesystem. Så at kigge på, hvordan karakterer kan fylde mindre i optagesystemet, er rigtig vigtigt.

Så udvider man retskravet. Det handler også om at give tid til at se verden, tid til at blive klogere, tid til at få prøvet sine kompetencer af ude på arbejdsmarkedet. Når man er færdig med sin bachelor, kan man nu gå ud og gøre de ting, man synes er spændende, være væk i 3 år og stadig vide, at på den uddannelse, man gik på, er der altså en plads, når man kommer tilbage.

Så sætter man et arbejde i gang for at styrke studiemiljøerne rundt omkring på uddannelserne. Vi ved, at hvis man skal fastholde studerende, og hvis de skal have det godt, kræver det gode studiemiljøer. Så at have fokus på det er rigtig vigtigt.

Der er nogle ting, der mangler, og som jeg er sikker på var væk, hvis jeg stod her om et år. Det skal vi i hvert fald nok arbejde benhårdt på i SF. Det er at få afskaffet de store milliardbesparelser. Jeg har noteret mig, at regeringsgrundlaget for regeringen hedder et friere, rigere, og jeg tror også et trygt Danmark, og jeg er en af dem, der tror på, at rigdom skabes af, at ens borgere er godt uddannet, og derfor giver det absolut nul mening at spare milliarder på uddannelse.

Endelig er jeg også sikker på, at vi får afskaffet uddannelsesloftet. Uddannelsesloftet jo i virkeligheden præcis det modsatte af den tankegang, der ligger i det her forslag. Det er ufleksibelt. Det handler om, at man skal vælge rigtigt første gang. Det handler om, at man ikke må begå fejl. Derfor skal uddannelsesloftet afskaffes, og det er jeg sikker på at vi også nok skal lykkes med. Så det er en rigtig god aftale, som SF bakker op om, og som vi har kæmpet for længe.

Kl. 10:23

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Tak for det. Så er det fru Merete Scheelsbeck, Det Konservative Folkeparti.

Kl. 10:23

(Ordfører)

Merete Scheelsbeck (KF):

Tak for det, formand. I Det Konservative Folkeparti er vi også rigtig glade for, at vi i dag udmønter dele af den aftale, som vi indgik i vinter, om mere fleksible universitetsuddannelser. I dag behandler vi et lovforslag, der skal udmønte fire elementer fra aftalen, nemlig forlængelse af retskravet, en ny 1-årig akademisk overbygningsuddannelse, mulighed for at anvende studiestartprøver på kandidatuddannelser og mere fleksibel anvendelse af adgangsprøver.

I Det Konservative Folkeparti er vi især glade for, at vi nu forlænger retskravet til 3 år. Det giver bedre mulighed for, at studerende kan gå ud på arbejdsmarkedet efter deres bacheloruddannelse, prøve uddannelsen af på deres job og så efterfølgende vende tilbage til universitetet for at bygge oven på det, som de lærte ude i den virkelige verden. Vi tror på, at det er klogt at skabe bedre synergi og flere naturlige overgange mellem studielivet og arbejdsmarkedet. Det kommer både de studerende og erhvervslivet til gode.

Vi er også meget glade for, at universiteterne nu får mulighed for at udbyde 1-årige overbygningsuddannelser. Overbygningsuddannelserne skal prækvalificeres, og det skal sikres, at de nye uddannelser både er relevante for arbejdsmarkedet, og at de dækker et behov i det samlede uddannelsesudbud. Vi skal, så vidt det overhovedet kan lade sig gøre, undgå at uddanne folk til arbejdsløshed, og derfor skal der også være positive tilkendegivelser fra relevante aftagere, som kunne være en interesseret i at ansætte de dimitterende fra de 1-årige overbygningsuddannelser. Det er nemlig rigtig vigtigt, for næsten 50 pct. af alle dem, der falder fra studierne, peger på, at manglende jobudsigte er afgørende for deres frafald.

Den 2-årige kandidatuddannelse skal fortsat være hovedvejen på vores universiteter, og det er bestemt ikke meningen, at de studerende med den her 1-årige overbygningsuddannelse skal presses til at blive hurtigere færdige. Meningen er ikke, at vi skal uddanne min-

dre, tværtimod. Det 1-årige alternativ er relevant for akademiske bachelorer, der ønsker en mere overkommelig vej tilbage til universitetet, efter at de har arbejdet efter deres bachelor, og så er det et alternativ til dem, der ved, at de aldrig vil komme igennem en 2-årig kandidatuddannelse.

Jeg kender personligt rigtig mange fra min studietid, der aldrig blev færdige med den 2-årige kandidatuddannelse, som de påbegyndte. Nogle kom faktisk et rigtig godt stykke, de lærte også rigtig meget, de fik bare aldrig nogen sinde noget papir på det. Og det er synd, både for de studerende og for vores samfund. Den akademiske overbygningsuddannelse skal desuden også understøtte øget livslang læring, hvor universitetsuddannede også senere i deres liv vil få mulighed for at kunne videreuddanne sig.

Endelig vil jeg også som konservativ Grønlands- og Færøerneordfører bemærke, at jeg synes, det er meget positivt, at vi nu med det her lovforslag får skabt et bedre retsgrundlag for uddannelser, hvor dele af undervisningen af faglige grunde foregår enten i Grønland eller på Færøerne. Det giver rigtig god mening, at dele af undervisningen på uddannelser, der retter sig mod arktiske egne, også foregår der.

Jeg vil gerne afslutningsvis takke partierne for et rigtig godt forhandlingsforløb. Tak til ministeren for at facilitere det og så tak for en rigtig god aftale. Jeg ved, at der er rigtig mange studerende, der følger tidsplanen for behandling af det her lovforslag meget, meget tæt. De vil jo selvfølgelig gerne være sikre på, at de også har det her retskrav. Så jeg håber, at vi i fællesskab kan få behandlet lovforslaget hurtigt og gnidningsfrit. Det tror jeg at de studerende vil sætte rigtig stor pris på.

Kl. 10:27

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Tak for det. Så er det ministeren, værsgo.

Kl. 10:28

Uddannelses- og forskningsministeren (Tommy Ahlers):

Tak til formanden. Hvor er det her dejligt. Tak til alle Folketingets partier for at bakke op om det her lovforslag. Den politiske aftale, som ligger bag det her forslag, er jeg virkelig glad for. Det er, fordi det har bekræftet mig i noget, jeg også troede for 11 måneder siden, nemlig at politik virker, at vi i Folketinget faktisk kan gøre en forskel, når vi arbejder sammen og også er parate til at strække os lidt for at få enderne til at mødes. Som ny i politik har det altså været en fantastisk oplevelse at se det, så mange tak til alle partier for det.

Det her lovforslag er et første vigtigt skridt mod et mere fleksibelt uddannelsessystem, der både giver mere frihed og også giver flere muligheder til de studerende på vores universiteter. Jeg er overbevist om, at det kommer til at gøre en hel reel forskel, og det er mit håb, at det kan blive starten på et uddannelsessystem, hvor man løbende kan vende tilbage og fylde ny viden på – livslang læring – og et uddannelsessystem, hvor man bedre kan veksle mellem studie og arbejde, så der er en bedre sammenhæng mellem teori og praksis. Og jeg tror, at vi i sidste ende får nogle bedre dimittender, hvis man løbende kan prøve sine færdigheder af ude i den virkelige verden. Så bliver man bevidst om, hvad det er for nogle kompetencer, man mangler, og lærer at bruge sin viden til at løse et problem uden for universitetets mure.

Kernen i det her lovforslag, som vi har debatteret i dag, er, som flere også har været inde på, udvidelsen af det såkaldte retskrav. Det vil give vores bachelorer mulighed for at stoppe efter deres bachelordannelse og komme ud og prøve kræfter med arbejdsmarkedet og samtidig være garanteret en plads på universitetet, når de vil tilbage og læse en overbygningsuddannelse. Jeg håber, at mange af de unge vil gribe muligheden, men jeg tror kun, at de vil gribe muligheden – som den konservative ordfører også sagde – hvis de er sikre på, at der også er nogle virksomheder, der vil ansætte dem. For at hjælpe

lidt med den der kulturforandring har vi faktisk været ude og prøve at få nogle virksomheder til at sige, at det vil de gerne med et bachelorløfte. Det har faktisk flere end 100 danske virksomheder, også nogle af de helt store, sagt ja til, det vil de gerne, og inden for de næste par dage kan vi offentliggøre den liste over, hvad det er for nogle virksomheder, så vi kan sende et signal om, at vi ikke kun sidder herinde på Christiansborg og laver loven om, der sker også en kulturforandring ude i virkeligheden.

Lovforslaget giver også universiteterne mulighed for at udbyde en helt ny 1-årig forskningsbaseret akademisk overbygningsuddannelse. Det skal ses som et supplement til den eksisterende kandidatuddannelse, som vi stadig væk regner med er hovedvejen, og også et supplement til erhvervskandidatuddannelsen på deltid, som vi også er i gang med at udrulle endnu flere steder. Ved siden af det her arbejde, er vi i ministeriet også i gang med en meget, meget vigtig dialog med universiteterne om, hvordan vi giver større fleksibilitet, når man har læst en bachelor, i forhold til hvilken faglighed man så vælger på sin kandidatuddannelse, så vi får mere tværfaglighed ind og kan kombinere mere på tværs.

Samlet set tror jeg at de her forandringer, som vi sætter gang i med det her lovforslag, giver flere veje igennem uddannelsessystemet, så alle ikke længere skal passe i den samme kasse, hvor de altid læser 5 år i streg med samme uddannelse på bachelordelen og kandidatdelen og ikke ser sig tilbage, når de først er færdiguddannede. Forslaget giver derudover universiteterne mulighed for at anvende studiestartsprøver på kandidatuddannelser, ligesom de får mulighed for mere fleksibilitet i anvendelsen af adgangsprøver. Det hænger jo ikke en til en sammen med den anden diskussion, vi også gerne vil sætte gang i, om et nyt optagesystem, hvor der faktisk er en høring her på Christiansborg på mandag, men det er også en start til mere fleksibilitet i forhold til det.

Så der er samlet set tale om en række initiativer, som giver universiteterne mere fleksibilitet og de studerende mere fleksibilitet. Debatten her og de kommentarer, der har været fra ordførerne, har bekræftet mig i, at vi står sammen om det her vigtige skridt om en lidt anden retning i vores uddannelsessystem, hvor de studerende i højere grad kan vælge, hvad de vil. Så jeg ser frem til den videre behandling og håber, at vi kan få det her vedtaget, så vi kan sige: Sådan er det. Tak for ordet.

Kl. 10:32

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Tak for det.

Der er ikke flere, der har bedt om ordet, og forhandlingen er slut.

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Uddannelses- og Forskningsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget.

Det er vedtaget.

Det næste punkt på dagsordenen er:

2) 1. behandling af lovforslag nr. L 206:

Forslag til lov om ændring af lov om klage- og erstatningsadgang inden for sundhedsvæsenet og sundhedsloven. (Begræns-

ning af ressourcereglene ved kræftscreeninger, udvidelse af lægemiddelskadeordningen i nød- og beredskabssituationer m.v.).

Af sundhedsministeren (Ellen Trane Nørby).

(Fremsættelse 14.03.2019).

Kl. 10:32

Forhandling

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Forhandlingen er åbnet. Hr. Flemming Møller Mortensen, Socialdemokratiet. Værsgo.

Kl. 10:32

(Ordfører)

Flemming Møller Mortensen (S):

Lovforslaget her drejer sig om Patienterstatningen, og Socialdemokratiet støtter lovforslaget med de tre elementer, der er i det. Og det gør SF også. Det var en hilsen fra SF.

Det er sådan, at Patienterstatningen jo er til, sådan at hvis der er noget, der ligesom går galt i vores behandlingsvæsen, vores sundhedsvæsen, og det kan dokumenteres, at noget ikke er gået, som det skulle, ja, så har patienterne mulighed for at søge en erstatning. Der findes i lovgivningen et element, som hedder ressourcereglene, og ressourcereglene handler om, at hvis der er sket en fejl, men at man kan begrunde det med, at der har været ressourcemæssige problemer – det kan være økonomiske, men det kan også være personalemæssige – så kan man i afgørelsen i forhold til Patienterstatningen begrænse eller lempe den ansvarspådragelse, som sundhedsvæsenet eller sundhedsaktørerne ellers ville have.

Vi har et eksempel, og det er med baggrund i det, at lovforslaget her er fremsat – sådan kan jeg i hvert fald læse det ud af beskrivelsen af forslaget – fordi der tilbage i 2015 var en episode, hvor 22 kvinder fik afslag på en erstatning, som var søgt med baggrund i, at de ikke var blevet indkaldt rettidigt til kræftscreening, sådan som screeningsprogrammet i Danmark siger. Her blev der givet afslag på erstatning med baggrund i netop den regel, der hedder ressourcereglene. Og det gøres der nu op med i det her lovforslag, og det synes vi i Socialdemokratiet er rigtig, rigtig godt.

Jeg vil dog sige hertil – og det ønsker jeg at vi kan få en drøftelse med ministeren om frem mod tredjebehandlingen – at nu står der her, at det gælder de screeningsprogrammer, man har i forhold til de screeninger, man netop har programmer for i dag, og det er screening for brystkræft, livmoderhalskræft, tyktarmskræft og endetarmskræft. Og der tror jeg, at vi for at smidiggøre vores lovgivning her i Folketinget godt kunne indføre, at der kommer nye screeningsprogrammer med, sådan at vi ikke nødvendigvis skal til at lave lovændringer, fordi det står så fast.

Vi har også fra socialdemokratisk side bemærket, at Det Etske Råd i deres høringsvar giver udtryk for, at det her jo også drejer sig om en prioritering inden for sundhedsvæsenet, og Det Etske Råd har haft fokus på lige nøjagtig de elementer, også med afgivelse af holdninger til det. Vi tager det i Socialdemokratiet ad notam.

En tredje ting, jeg har lyst til at nævne her i forbindelse med netop ressourcereglene, er, at vi jo naturligvis også skal tage det ansvar her i Folketinget for, at der er ressourcer nok, at der er personale nok til at følge de screeningsprogrammer, som vi politisk har besluttet. Og derfor er det jo ikke blot et spørgsmål om at kunne sende aben videre, men at vi politikere her på Christiansborg, som jo sætter rammen for i hvert fald det, der er den regionale økonomi, også er opmærksomme på, at der skal være ressourcer nok til at løse opgaverne på den ansvarlige og den rigtige måde og til tiden.

Et andet element i lovgivningen her, som vi behandler nu, er, at der sker en fritagelse i forhold til specialtandlæger og deres krav i forhold til at afholde udgifter ved klage- og erstatningssager. Det er

en justering – jævnfør den lov, vi vedtog sidste år på det her område – og det støtter vi også fra socialdemokratisk side.

Det sidste og tredje element, der er i lovændringen her, er, at patienter, der har fået udleveret medicin fra fartøjer, redningsfartøjer, beredskabsskasser, militæret, også nu kan få erstatning, hvis der er beviselige fejl i forbindelse med den medicin, som er de her steder, og hvor patienterne, borgerne måske er i en nødsituation og dermed jo ikke har andre muligheder end at skulle have den udleveret netop fra de her steder.

Samlet set er det et lovforslag, som retter op på tre elementer, som giver rigtig god mening. Og som sagt støtter Socialdemokratiet og SF lovforslaget, som det ligger her. Tak.

Kl. 10:37

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Så går vi videre til fru Liselott Blixt, Dansk Folkeparti.

Kl. 10:37

(Ordfører)

Liselott Blixt (DF):

Vi bryster os i Danmark af at have måske verdens bedste patientrettigheder. Vi har udretningsgarantier, vi har screeningsprogrammer, vi har ventetidsgarantier, og det er selvfølgelig noget, der skal overholdes. Ellers var det sådan lidt lige meget, at vi herinde står og vedtager rigtig mange love, eller at sundhedsministeren laver økonomiaftaler med regionerne. Vi har besluttet herinde, at vi har nogle screeningsprogrammer for at finde nogle af de mange mennesker, der desværre bliver ramt af kræft, og der er nogle retningslinjer, der gør, at man skal indkaldes til en bestemt tid.

Det har desværre været sådan, at der har været et par regioner i tidens løb, som ikke har overholdt den tidsaftale, der er lavet. I sidste tilfælde var det Region Hovedstaden, der gik ud og sagde, at det var på grund af manglende ressourcer. Jeg mener for det første, at man måske kunne have brugt noget privat, hvis det var, fordi man ikke selv havde ressourcerne, for det er til stede, og for det andet synes jeg, at undskyldningen er lidt langt væk fra den aftale, man har lavet med sundhedsministeren.

Der var en af dem, der desværre havde fået kræft, der så kørte en sag mod Region Hovedstaden. Desværre tabte hun, fordi Region Hovedstaden åbenbart godt kunne bruge ressourcemangel som en undskyldning for ikke at have levet op til sin forpligtelse. Så tænker jeg, at hvis man på grund af ressourcemangel kan sige fra over for alle de aftaler, man har lavet, så er de love, vi vedtager herinde, ikke det papir værd, som de er skrevet på.

Derfor hilser vi også loven velkommen, så vi sikrer, at når vi har lavet nogle rettigheder til borgerne, skal der også være en erstatningspligt, hvis ikke de bliver overholdt. Derfor kan vi kun tilslutte os lovforslaget, og også at man gør det over for andre kræftformer, men jeg vil også give ordføreren fra Socialdemokratiet ret i, at man jo også kunne skrive nye screeningsprogrammer i fremtiden ind, for vi får forhåbentlig nogle flere screeningsprogrammer i fremtiden. Det er i hvert fald det, det ser ud til. Så det kunne jo være, man kunne tilføje dem.

Men det her gælder jo kun fremtiden. Hvad sker der med dem, der er blevet ramt? Det er der også flere der har stillet spørgsmål om i høringsvarene, og det er nogle af de ting, jeg vil stille spørgsmål om, for hvad vil det koste at gøre det med tilbagevirkende kraft? Hvad vil det betyde, og er det noget, der kan lade sig gøre? Det er nogle af de spørgsmål, jeg vil tage med i udvalgsbehandlingen.

En af de andre ting, der foreslås, er at fritage specialtandlægerne fra kravet om at afholde udgifter til klage- og erstatningssager. Det var efter en lovgivning, vi lavede sidste år, at de var kommet i klemme på den måde her, og der retter man det lige ind igen. Det mener vi også er rigtig godt.

Det sidste er at udvide dækningsområdet for patienterstatning til at omfatte lægemidler, der kommer fra en medicinkiste. En medicinkiste er en medicinboks, der opbevares i maritime fartøjer og redningsflåder osv. Så det kan vi støtte fuldt op om. Men som jeg sagde, har vi nogle spørgsmål om kræft og erstatning for for sen screening, så det tager vi med i udvalgsarbejdet.

Kl. 10:41

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Tak til fru Liselott Blixt. Og vi går videre til fru Jane Heitmann, Venstre. Værsgo.

Kl. 10:41

(Ordfører)

Jane Heitmann (V):

Tak for ordet, formand. Lad mig med det samme tilkendegive, at jeg egentlig blev så glad, da jeg læste Kræftens Bekæmpelses høringsvar til lovforslaget her. For vi er i Venstre fuldstændig enige. Det er simpelt hen urimeligt, at man i regionerne kan påberåbe sig manglende ressourcer som undskyldning for ikke at leve op til en lovfæstet patientrettighed, nemlig indkaldelse til screening for brystkræft. Det samme gør sig i øvrigt gældende for screeninger til livmoderhalskræft, tyk- og endetarmskræft.

Det er jo helt hen i vejret, at man som borger i Danmark kan risikere at gå rundt med uopdaget cancer, fordi regionerne ikke har indkaldt til screening rettidigt, og så oven i købet efterfølgende ikke have mulighed for at søge erstatning, hvis man oplever skader, fordi regionerne har svigtet. Regionerne må og skal overholde lovfæstede patientrettigheder, og der skal være mulighed for, at man kan søge erstatning, hvis man svigtes af regionerne.

Desværre sker det alt for ofte, at patienterne svigtes. Tænk bare på den 17. august 2017, hvor man kunne læse følgende i en pressemeddelelse fra Sundheds- og Ældreministeriet:

»... de seneste måneder har der været en række bekymrende indberetninger fra regionerne – ikke mindst fra Region Hovedstaden – i forhold til udfordringer med at overholde de maksimale ventetider.«

Eller den 2. marts 2019, hvor vi kunne læse i Berlingske Tiden-

de: »Kvinder med brystkræft venter længere på behandling i Region Hovedstaden end i resten af landet, og brystkræft er ikke det eneste problem. Sundhedsstyrelsen vil have Region Hovedstaden til at forklare, hvorfor det generelt halter med overholdelse af de såkaldte forløbstider på kræftområdet.«

Nej, det går ikke, at man i regionerne svigter danske patienter. For danske patienters skyld har vi brug for mere ensartethed, så hverken kræftbehandling eller andre behandlinger bliver det rene postnummerlotteri. Vi er i Venstre utrolig glade for det forslag til sundhedsreform, som regeringen sammen med Dansk Folkeparti har lagt frem. For forslaget vil styrke patientrettighederne, og det har vi brug for, også for at få gjort op med den sociale ulighed i sundhed.

Lovforslaget her indeholder imidlertid flere elementer. Et andet element handler om specialtandlægerne, som er havnet i en uhen-sigtsmæssig situation, efter at vi i juni 2018 indførte en særlov for at sikre danske tandpatienter fortsat tilskud til tandbehandling. Med lovforslaget her undtager vi specialtandlægerne fra kravet om at afholde udgifter til klage- og erstatningssager, ganske enkelt fordi specialtandlæger i ortodonti – altså tandretning – og tand-, mund- og kæbekirurger ikke leverer ydelser med regionalt tilskud. Med lovforslaget her vender vi altså tilbage til den tidligere retstilstand fra før 1. juni 2018, for så vidt angår specialtandlægerne, hvor regionerne jo betalte udgifterne i forbindelse med klage- og erstatningssager.

Sidste del af lovforslaget handler om skibskister eller medicinkister og lægemidler til brug i beredskabssituationer. Her har der imidlertid også vist sig en uhen-sigtsmæssighed i den vedtagne lovgivning, hvor vi jo gav private apoteker mulighed for at fremstille læge-

midler til disse beredskaber. Uhen-sigtsmæssigheden ligger i, at lægemiddelskader som følge af brugen af lægemidler til f.eks. nød- eller beredskabssituationer, fremstillet af private apoteker, ikke indgår i erstatningskomplekset i Patienterstatningsordningen. Og den uretfærdighed retter vi nu også op på. Venstre kan støtte lovforslaget som fremlagt.

Kl. 10:45

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Tak for det. Vi går videre til hr. Jakob Sølvhøj, Enhedslisten. Værsgo.

Kl. 10:45

(Ordfører)

Jakob Sølvhøj (EL):

I vores sundhedsordførers fravær skal jeg sige, at Enhedslisten synes, det er særdeles vigtigt, at Folketinget handler på baggrund af den helt urimelige situation, en række kvinder er blevet bragt i, da de ikke fik det tilbud om screening for brystkræft, som de havde krav på. Selv om nogle af de pågældende kvinder udviklede brystkræft, vurderede Patienterstatningen, at Region Hovedstaden ikke kunne ifalde et erstatningsansvar, og sidste år stadfæstede Højesteret, at regionen ikke var forpligtet til at give kvinderne erstatning. Det skete med henvisning til den såkaldte ressourceregel, som vi diskuterer i dag.

Ressourcereglens betyder, at en region med henvisning til ressourcer kan slippe for at betale erstatning til patienter, der påføres en skade, som følge af at regionen ikke lever op til sine forpligtelser i forhold til behandlingsgarantierne. Med forslaget her vil patienter fremadrettet få mulighed for at få tilkendt erstatning i den situation, men det er dog, som andre ordførere allerede har bemærket, kun særlige grupper af patienter, der er undtaget fra ressourcereglens, nemlig de patienter, der påføres en skade som følge af manglende screeningsundersøgelser for brystkræft, for livmoderhalskræft og for tyktarms- og endetarmskræft.

Vi er for så vidt enige med Det Etske Råd i, at det kan være lidt uheldigt og besynderligt, at lovforslaget kun omfatter særlige grupper af patienter, og at det kan ses som et udtryk for en forskelsbehandling, når muligheden for tilkendelse af erstatning afhænger af, hvilken sygdom man har, og når der knytter sig særlige garantier til sygdomme, hvor private udbydere i stort omfang giver tilbud om screeninger. Når det er sagt, finder vi det uhyre vigtigt, at vi tilstræber os at sikre kvinder bedst muligt mod brystkræft. Det er rigtig godt, at vi har indført screeningsprogrammet, og så nytter det jo naturligvis ikke noget, at der er kvinder, der alligevel ikke får tilbuddet og bagefter må konstatere, at de ikke kan få erstatning, når de bliver syge.

I Enhedslisten så vi gerne, at der blev givet mulighed for, at regionerne på forhånd kunne søge om dispensation fra at overholde en behandlingsgaranti, hvis de på forhånd kan sige, at der ikke er ressourcer til at udføre opgaven, eller at man vil prioritere de ansatte til livsvigtige indgreb frem for andre opgaver, hvis der mangler personale. Vi hører jo gang på gang fra de ansatte i sundhedsvæsenet, at der ikke er overensstemmelse mellem antallet af ansatte og de opgaver, der skal udføres. Det giver travlhed, det giver risiko for fejl, og derfor skal regionerne have mulighed for at sige, at det i praksis ikke er muligt at leve op til de krav, Folketinget stiller, og så må vi her i Folketinget være forpligtet til at finde løsninger, for det er et fælles ansvar. Derfor vil vi fremsætte et ændringsforslag til lovforslaget, der giver regionerne mulighed for at søge dispensation fra behandlingsgarantien med henvisning til de samme kriterier, som i dag ligger til grund for ressourcereglens.

Jeg skal hilse fra vores sundhedsordfører, Peder Hvelplund, og sige, at han ser frem til nærmere diskussion af det ændringsforslag, vi fremsætter i det kommende udvalgsarbejde, og jeg skal sige, at

Enhedslisten kan støtte lovforslaget. Jeg skal også hilse fra Alternativet og sige, at de tilsvarende kan støtte forslaget.

Kl. 10:49

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Tak. Hr. Henrik Dahl. Nej, undskyld. I disse kønsneutrale tider siger jeg i stedet værsgo til fru May-Britt Katstrup, Liberal Alliance.

Kl. 10:49

(Ordfører)

May-Britt Katstrup (LA):

Tak for det. Som det er nu, har patienter, der ikke indkaldes rettidigt til brystkræftscreening, ikke ret til erstatning, hvis forsinkelsen eller udeblivelsen fra indkaldelsen skyldes ressourcemangel. Så selv om man senere får brystkræft og det vurderes, at brystkræften kunne have været undgået, hvis man var blevet screenet til tiden, får man altså ikke erstatning, hvis regionerne kan sige, at det skyldes ressourcemangel og henholder sig til § 20 i klage- og erstatningsloven, hvor man friholdes fra erstatning, hvis man har mangel på personale eller økonomi.

Det er simpelt hen ikke rimeligt, og derfor foreslår regeringen, at denne ressourceregel ikke kan anvendes i forbindelse med forsinket indkaldelse til screening for brystkræft, livmoderhalskræft, tyktarmskræft og endetarmskræft. Af samme årsag foreslås det samtidig, at der indføres samme rettighed til undersøgelse for livmoderhalskræft og tyktarmskræft og endetarmskræft som for brystkræft.

Et andet element i lovforslaget er, at tandlæger, der har valgt at stå uden for hasteloven, som blev vedtaget ved opsigelsen af overenskomsten om tandlægehjælp den 1. juni 2018, selv skal afholde udgifter til eventuelle klagesager. Da specialtandlæger normalt ikke leverer ydelser med offentlig tilskud, er det eneste rimelige selvføl- gelig, at de undtages fra kravet om at afholde udgifter til de klage- og erstatningssager. Vi skal naturligvis tilbage til den retstilstand, som var gældende før 1. juni 2018.

Det tredje og sidste element er, at reglerne for lægemiddelskader i klage- og erstatningsloven udvides til også at gælde for lægemidler fra såkaldte medicinkister i redningsbåde, beredskaber og det militære forsvar. Det er også meget naturligt og selvfølgeligt, så Liberal Alliance støtter lovforslaget.

Kl. 10:51

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Tak for det. Så går vi videre til fru Lotte Rod, Det Radikale Venstre. Værsgo.

Kl. 10:51

(Ordfører)

Lotte Rod (RV):

Tak for det, formand. Det her lovforslag handler om erstatning og om, at man også skal kunne få erstatning, hvis man er blevet indkaldt for sent til screening for brystkræft, livmoderhalskræft og tyk- og endetarmskræft. Og det lyder jo rigtigt og godt, og som flere andre ordførere har været inde på, er der en række kvinder, som synes, de er blevet behandlet uretfærdigt. Men man er også bare nødt til rejse spørgsmålet om, hvor pengene skal komme fra.

Hvis vi læser i høringsvarene, siger styregruppen for Dansk Kvalitetsdatabase for Mammografiscreening, Dansk Forening for Radiologisk Mammadiagnostik, de lægelige medlemmer af Mammografistyregruppen i hovedstaden og Det Etske Råd tre ting, som jeg synes er væsentlige at fremhæve.

For det første at det her er en dårlig prioritering af sundhedsfaglige ressourcer. For det andet at der ikke er tilstrækkeligt med lægelige specialister til, at man altid kan sikre, at man undersøger syge og raske inden for fristen, og – for det tredje – at det her risikerer at føre til, at man tager ressourcer fra syge kvinder. I Radikale Venstre går

vi ind for, at vi i Danmark skal have et prioriteringsinstitut. Og det er, fordi vi synes, at det er forkert, at der i dag foregår en meget stor prioritering, som er uretfærdig og skjult, og som bør være åben og retfærdig.

Det, der jo er ved prioritering, er, at det jo er nemt sige de fine ord, men når det rammer virkeligheden, bliver det alvor. Og her er der et af de eksempler, hvor vi som lovgivere bliver mødt med, at hvis vi gør det her, kommer vi til at flytte ressourcer fra nogle, som er mere syge. Og derfor går vi til det her lovforslag med en vis skepsis fra Radikale Venstres side, og vi kommer til at stille spørgsmål i forhold til de høringsvar, der er kommet. For jeg har brug for at vide, hvordan regeringen forholder sig til den kritik, der er rejst, nemlig at det her kommer til at flytte ressourcer fra kvinder, som er mere syge.

Så med de bemærkninger vil jeg sige, at vi ikke kan støtte lovforslaget, som det ligger, men vi vil stille en række spørgsmål i udvalgsbehandlingen.

Kl. 10:53

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Tak for det. Der er ingen kommentarer. Fru Mette Abildgaard, Konservative Folkeparti.

Kl. 10:54

(Ordfører)

Mette Abildgaard (KF):

Tak for det. Jeg kommer jo lidt her som rosinen i pølseenden på et lovforslag, der heldigvis er meget, meget bred opbakning til. Min kollega hr. Flemming Møller Mortensen har meget fint redegjort for de forskellige elementer, der ligger i lovforslaget, og jeg vil ikke komme nærmere ind på de dele, der handler om specialtandlægerne eller medicinkisterne, som også fru Jane Heitmann og fru Liselott Blixt redegjorde fyldigt for. Det er nogle rigtig fine mindre tilpasninger af klage- og erstatningsloven, som vi også bakker op om.

Jeg vil prøve at fokusere på den del, der handler om det her med ressourcereglens, også lidt set i lyset af det, fru Lotte Rod var inde på i sit indlæg. Jeg sad som politiker i Region Hovedstaden, da vi havde den her frygtelige sag, som flere har været inde på, og jeg sad også som en af de ansvarlige politikere i det kræftudvalg, som havde ansvaret for kræftscreeningerne. Det, der fandt sted dengang, var ikke en politisk stillingtagen. Vi politikere blev orienteret, da der var sket et svigt, da tidene var blevet overskredet. Vi blev ikke givet mulighed for at reagere. Der var tale om dårlig planlægning. Vi fik ikke mulighed for at tage stilling til, om der skulle flyttes rundt på nogle ressourcer for at muliggøre, at man kunne indkalde de her kvinder rettidigt. Nej, vi blev informeret, da svigtet var sket. Derfor var jeg ekstremt frustreret som politiker, da jeg hørte, at administrationen havde tænkt sig at påberåbe sig den her ressourceregel, for det var simpelt hen ikke korrekt. Det her var nemlig ikke en politisk prioritering, det var et administrativt svigt, at man ikke havde lavet den demografiske fremskrivning ordentligt og derfor ikke havde styr på at få de her kvinder indkaldt rettidigt.

Derfor synes jeg også, det var et kæmpe systemsvigt at påberåbe sig den her ressourceregel. Derfor er jeg rigtig glad for, at vi får ændret på det nu med det her lovforslag. Jeg synes, det skrider til himlen, at det, der er sket, er uretfærdigt, og jeg synes, fru Liselott Blixt udtrykte det så præcist, da hun sagde, at den lovgivning, vi vedtager herinde, jo ikke er det papir, den er skrevet på, værd, hvis ikke den bliver efterlevet ude på sygehusene og ude i regionerne, hvor det virkelig gælder.

Derfor kan vi også fra Det Konservative Folkepartis side bakke op om alle elementer, der ligger i det her forslag, og vi glæder os over, at der er blevet handlet hurtigt på baggrund af bl.a. den beslutning, der blev truffet i Højesteret på det her område. Så vi bakker op om lovforslaget.

Kl. 10:56

Kl. 10:59

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Der er en kort bemærkning. Hr. Flemming Møller Mortensen, Socialdemokratiet.

Kl. 10:56

Flemming Møller Mortensen (S):

Mange tak, og tak for ordførertalen. Jeg har bare lyst til at spørge ordføreren, når vi nu har et førstehandsvidne her til, hvad der skete i Region Hovedstaden: Når ordføreren nu siger, at det var administrativt, man havde besluttet sig for, at ressourcerne skulle bruges, som de blev, og at det ikke blev lagt på et politisk bord, blev det så lagt på et politisk bord, om ressourceregen skulle anvendes eller ej?

Kl. 10:57

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Værsgo.

Kl. 10:57

Mette Abildgaard (KF):

Jeg ved, at administrationen ikke havde besluttet, at man ikke ville overholde fristerne for indkaldelse. Det var noget, der skete, fordi man ikke var tilpas årvågen i forhold til det og holdt øje med de tidsfrister, der var, og fordi man i øvrigt havde planlagt på en måde, hvor man udnyttede det vindue, der er, til det yderste. Det er jo ikke lige præcis 2 år, der må gå, det er sådan noget med op til 2,2, eller er det 2,3, og omvendt er det også ned til 1,8, så vidt jeg husker. Der er et spænd, det kan ligge inden for, hvor man lå allermest yderligt.

Om det her med ressourceregen vil jeg sige, at nej, det var ikke en politisk beslutning, at vi påberåbte os den. Det var administrations vurdering, og det kunne vi ikke overrulle politisk. Det kunne vi ikke gøre os til dommer over; det var ikke en politisk mulighed.

Kl. 10:57

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Hr. Flemming Møller Mortensen.

Kl. 10:58

Flemming Møller Mortensen (S):

Det synes jeg lyder meget, meget mærkeligt. Ordføreren siger, at det er administrationen i en region, der beslutter, hvordan man skal indstille, og hvordan man overordnet skal forholde sig til tingene. Det er ikke sådan, jeg opfatter det. Jeg opfatter det, som om regionsrådet har den øverste myndighed til at beslutte, også i sager som de her, hvordan regelsættet skal bruges, og om man skal gøre anvendelse af ressourceregen. Er ordføreren enig med mig i det?

Kl. 10:58

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Værsgo.

Kl. 10:58

Mette Abildgaard (KF):

Jeg kan i hvert fald konstatere, at forløbet var, som det var dengang i Region Hovedstaden. Og jeg tror heller ikke, hr. Flemming Møller Mortensens partikollega fru Sophie Hæstorp Andersen har lyst til at sige, at det her var en politisk beslutning, for det var det ikke. Det var den vurdering, vi fik af administrationen: Det her var et spørgsmål om ressourcemangel, og derfor kunne man ikke leve op til det.

Siden jeg stoppede i regionen, har der været hele det juridiske efterspil. Der tør jeg ikke gøre mig til dommer over, hvilke politiske beslutninger der har været truffet. Men jeg kan sige, at da jeg sad i situationen dengang, var det en administrativ vurdering, som vi politikere ikke kunne se bort fra. Så det var ikke en politisk beslutning.

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Tak. Der er ikke flere, der har kommentarer. Så er det sundhedsministeren.

Kl. 10:59

Sundhedsministeren (Ellen Trane Nørby):

Tak til ordførerne for opbakningen til lovforslaget sådan overordnet set. Der blev sagt mange ting, som jeg ikke vil gentage, men jeg vil blot understrege, at vi har fremsat det her lovforslag om at ændre loven, fordi vi ønsker at sikre, at patienter, som ikke indkaldes rettidigt til de kræftscreeninger, som vi har besluttet skal gennemføres, og som vi har afsat ressourcer til, også får mulighed for at få erstatning, hvis de får en skade som følge af en forsinket indkaldelse. Det er jo også for at sikre, at der ikke igen sker det, vi har set der er sket i de sager, som der også lige har været en dialog om mellem den konservative ordfører og Socialdemokraternes ordfører, nemlig at kvinder med brystkræft blev afskåret fra at få prøvet deres sag, fordi de blev for sent indkaldt til en brystkræftscreening og regionen påberåbte sig ressourceregen.

Vi sikrer også, at de patienter, som måtte blive indkaldt for sent til screening for livmoderhalskræft og tarmkræft, får samme ret, og som jeg hørte Socialdemokraterne, kom de med et forslag om at overveje en hjemmel i lovforslaget; det plejer ellers at være sådan, at I begrænser hjemlerne, men jeg forstår godt argumentationen i relation til det. Man skal så bare vide, at lovforslagets økonomi jo er afstemt efter de eksisterende screeningsprogrammer, som der jo er allokeret økonomi til. Så bare man er bevidst om det, tænker jeg, at det er sådan noget, vi kan afklare i udvalgsbehandlingen.

Det handler grundlæggende helt principielt om, at regionerne ikke skal kunne påberåbe sig den såkaldte ressourceregel for dermed at slippe for erstatningsansvaret, når det handler om dårlig planlægning, og da slet ikke, når vi taler områder, hvor man har meget klare rettigheder, og som vi også allerede har afsat økonomi til. Derfor kan jeg heller ikke følge den radikale ordførers kommentarer, i relation til at det så skulle tage penge fra andre områder, for vi taler jo om patientrettigheder, og der er allerede afsat økonomi til at sikre screeningsprogrammerne og endda sikre dem sådan, at der også er et spænd. For som den konservative ordfører sagde, er det jo ikke sådan, at det er 2 år eksakt og på den eksakte dato. Der er jo et spænd på plus/minus 3 måneder. Det vil sige, at der sådan set er 6 måneder. Så i 6 måneder havde man altså i de konkrete sager, der har været diskuteret omkring Region Hovedstaden, muligheden for at planlægge det sådan, at man overholdt de patientrettigheder, som borgerne har.

Derfor synes jeg, at det er helt relevant, at vi også gør det meget tydeligt, at dårlig administration og planlægning ikke må give anledning til, at man så bare kan påberåbe sig ressourceregen.

Vi ændrer også, og det har flere af jer påpeget, loven i forhold til specialtandlæger, sådan at de ikke skal afholde udgifter til klager og erstatningssager. Det er et sted, hvor man må sige, at det aldrig har været hensigten, at specialtandlægerne skulle afholde de udgifter. Men det er et af de der punkter, som man først har set, efter at vi lavede vores fælles aftaler i forbindelse med den lov, som trådte i kraft den 1. juni sidste år, da overenskomsten mellem Danske Regioner og Tandlægeforeningen om tandlægehjælp var blevet opsagt. Det retter vi så op på nu, så vi vender tilbage til den tidligere retstilstand, hvor det også var regionerne, der afholdt udgiften.

Det tredje element i lovforslaget er så en udvidelse af patienterstatningens dækningsområde, som netop røtter sig til lovforslaget om skibskister, som vi har behandlet i en tidligere samling. Det betyder, at patienter, som efter indtagelse af et lægemiddel fra en medicinsk liste i en redningsflåde får en skade som følge af egenskaber ved lægemidlet, også får mulighed for at få erstatning. Så jeg synes

egentlig, at det er en naturlig konsekvens af de øvrige udvidelser, vi har lavet, af både erstatningslovgivningen, men også af den lovgivning, vi lavede om skibskister.

Jeg kunne forstå, at Enhedslisten ønsker at stille et ændringsforslag, som vil forringe patientrettighederne. Nu har jeg jo ikke set det konkrete ændringsforslag, men jeg kan bare sige sådan helt principielt, at fra regeringens side ønsker vi ikke at bakke op om en forringelse af patientrettighederne. Vi ønsker tværtimod at styrke patientrettighederne, og det er netop også det, vi har aftalt med Dansk Folkeparti i forbindelse med den aftale om sundhedsreformen, som blev indgået i tirsdags, nemlig at vi styrker patientrettighederne i Danmark. Derfor tror jeg også, at jeg, medmindre det er et helt andet ændringsforslag, som skulle have nogle gode hensigter, umiddelbart bare kan sige til Enhedslistens kommentarer, at regeringen ikke støtter en forringelse af patientrettighederne.

Kl. 11:04

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Tak for det. Der er ikke flere, der har bedt om ordet – jo, men det kom lige lidt sent. Hr. Jakob Sølvhøj, Enhedslisten, værsgo.

Kl. 11:04

Jakob Sølvhøj (EL):

Jeg skal kun sige, at nu vil min kollega hr. Peder Hvelplund bringe det ind i behandlingen i udvalget, men det, der er vores hensigt med ændringsforslaget, er at få belyst og håndteret det problem, at der ikke er overensstemmelse mellem de opgaver, som sygehusene har, og de ressourcer, der er stillet til rådighed med den ringe økonomi. Så vores ærinde er ikke at forringe patientrettighederne, men at få sikret, at der er de tilstrækkelige ressourcer til vores sygehusvæsen til at løse de opgaver, som lovgivningen pålægger dem.

Kl. 11:04

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Værsgo.

Kl. 11:04

Sundhedsministeren (Ellen Trane Nørby):

Tak. Som jeg også sagde indledningsvis, er der jo afsat ressourcer til præcis de screeningsprogrammer, som vi taler om i dag, med lovforlaget. Vi har jo afsat penge til dem, såvel som vi har løftet økonomien i sundhedsvæsenet hvert år, vi har jo siddet i regering, så vi nu har løftet alene sundhedsøkonomien med mere end 6 mia. kr. siden sidste valg. Tager vi det helt tilbage til årtusindskiftet, har der været en reel vækst på 40 pct. i sundhedsvæsenet i Danmark. Og derfor må jeg bare sige, at selvfølgelig skal der være økonomi til de opgaver, som vi pålægger sundhedsvæsenet, og det har der også været i de konkrete tilfælde, hvor der netop var afsat økonomi til at kunne leve op til de screeningsprogrammer, som vi har indført lovgivningsmæssigt. Men det må vi jo tage i udvalgsbehandlingen.

Helt principielt støtter regeringen ikke forringelse af patientrettighederne. Vi ønsker at styrke dem, men jeg vil selvfølgelig stille mig til rådighed for de spørgsmål, der måtte være, i udvalgsbehandlingen.

Kl. 11:05

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Tak for det.

Så er der ikke flere, der har bedt om ordet, og forhandlingen er sluttet.

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Sundheds- og Ældreudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget.

Det er vedtaget.

Det sidste punkt på dagsordenen er:

3) 1. behandling af beslutningsforslag nr. B 89:

Forslag til folketingsbeslutning om at indføre gyldigt fravær for elever på ungdomsuddannelsers engagement og deltagelse i civilsamfundsorganisationer, foreninger m.m.

Af Torsten Gejl (ALT) m.fl.

(Fremsættelse 06.02.2019).

Kl. 11:05

Forhandling

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Forhandlingen er åbnet, og det er undervisningsministeren. Værsgo.

Kl. 11:06

Undervisningsministeren (Merete Riisager):

Tak. Elevers ret til fravær fra undervisningen er et varmt emne for tiden, og venstrefløjens ser ud til at ville gå forrest i kampen for at sikre denne ret. Derfor har Alternativet fremsat beslutningsforslag B 89, der handler om at give elever på ungdomsuddannelserne lovligt fravær for visse aktiviteter. Det mener vi i regeringen ikke er en god idé, og lad mig forklare hvorfor.

Man kan egentlig sige det med fire ord: faglighed, fællesskab, respekt og karakterdannelse. Hvis man har fravær og dermed går glip af undervisningen, går det i sagens natur ud over ens faglige udvikling. Man får svært ved at følge med, og man klarer sig i yderste konsekvens dårligere til eksamen. Når man indskriver sig på en ungdomsuddannelse, indskriver man sig også i et fællesskab, og et fællesskab er kendetegnet ved, at man deltager og engagerer sig i det. Hver dag på gymnasierne og på erhvervsskolerne er der undervisere, der har forberedt sig til at kunne levere en god undervisning, og det er mangel på respekt, hvis man bare udebliver. Så er det også en del af det at blive voksen, at man trin for trin lærer at møde til tiden og tage ansvar for sit eget liv og sin egen fremtid.

Fraværet på de gymnasiale uddannelser er for højt. På stx og hf ligger det med de nyeste tal på 9,1 pct., og på de erhvervsgymnasiale uddannelser er det på 8,7 pct., og på vuc'erne er det helt oppe på 21,9 pct. De procenter er selvfølgelig et udtryk for forskelle mellem institutionerne, men overordnet kalder det ikke på, at vi skal give ret til yderligere fravær. Regeringen kan derfor ikke støtte Alternativets beslutningsforslag.

Forslaget pålægger regeringen at ændre reglerne for fravær på ungdomsuddannelserne, således at elevers deltagelse og engagement i samfundet ikke medregnes som fravær i elevens samlede fraværstatistik. Elever skal kunne have op til 10 skoledage pr. skoleår, der ikke medregnes som fravær, hvis eleven kan dokumentere, at årsagen til fraværet er deltagelse i samfundsengagerende arbejde. Forslaget begrundes bl.a. med, at samfundsengagement er fundamentet for vores samfund, og at den engagerede befolkning er grundlaget for vores demokrati. Det sidste er jeg enig i. Det er godt og sundt for unge mennesker at engagere sig i civilsamfundet og i demokrati. Det kan jeg kun bakke op om. Og det kan som udgangspunkt foregå uden for den skemalagte skoletid. Uanset hvad er det ikke en god løsning at indføre en ret til fravær, der gør skoleåret op til 10 dage kortere. Det er jo ikke irrelevant, hvad man som elev får ud af de 10 dage.

Fraværreglerne på gymnasieområdet og på erhvervsuddannelserne er væsentlig forskellige. Fælles for reglerne er dog, at alt fra-

vær skal registreres. På erhvervsuddannelserne opdeles registrering af fravær allerede i lovligt og ulovligt fravær. Det er op til den enkelte erhvervsskole at fastsætte, hvad der er lovligt og ulovligt fravær, men reglerne følger typisk de gældende overenskomster. På gymnasieområdet var der tidligere en centralt fastsat fraværsgrense på 10 pct. Problemet med sådan en grænse er bare, at den af mange elever bliver opfattet som en ret til en vis andel fravær. Derfor blev fraværsgrensen afskaffet i 2005, og sidste år trådte så nye fraværsgregler i kraft på gymnasierne. Det nye i de regler er, at alle nu skal registrere på samme måde, og det vil sige, at når en elev kommer for sent til timen eller ikke dukker op, skal der registreres fravær uanset årsagen. Og så er det sådan, at skolens rektor individuelt vurderer, om en elevs fravær giver anledning til sanktioner.

Deltagelse i foreningslivet, frivilligt arbejde og politiske aktiviteter er for mig at se noget, der som udgangspunkt kan finde sted uden for undervisningstiden. Jeg kan være enig i, at vi ikke viser nok anerkendelse i forhold til deltagelse i frivilligt arbejde og for at vise samfundsengagement, og her kan vi med fordel lade os inspirere af andre lande. I mange stater i USA opfordrer man eksempelvis ligefrem high school-elever til at udføre frivilligt arbejde, og som en særlig anerkendelse bliver dette engagement skrevet på elevernes eksamensbeviser. Jeg synes godt, at vi kan begynde at anerkende elevernes deltagelse i frivillige aktiviteter i højere grad i Danmark. Det er for mig at se en bedre løsning end at give en ret til fravær fra undervisningen, når vi ved, at det er vigtigt, at eleverne deltager og får det faglige udbytte.

Regeringen ønsker ikke at give grønt lys for fravær, selv om vi støtter intentionen om at få flere unge til at engagere sig i samfundet, og derfor kan vi ikke støtte Alternativets forslag. Tak for ordet.

Kl. 11:11

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Tak. Der er et par bemærkninger. Hr. Torsten Gejl, Alternativet. Værsgo.

Kl. 11:11

Torsten Gejl (ALT):

Tak, og tak for en fin tale. Nu siger ministeren, at der er fire ord, der fortæller, hvorfor det her ikke duer: Faglighed, fællesskab, respekt og karakter, så vidt jeg hørte dem og nåede at notere dem. Kan ministeren godt se, at det kan vendes fuldstændig om? Faglighed er den faglighed, man tilegner sig, når man er ude i det virkelige liv og tilegner sig erfaring i samfundsnyttigt arbejde. Fællesskab er det fællesskab, man har f.eks. i en demonstration, eller andre, man samarbejder reelt med. Respekt er at vise lokalsamfundet respekt. Det er at vise respekt til dem, som man eventuelt hjælper i frivilligt arbejde, og med hensyn til karakter tror ministeren ikke, at det måske kan højne karaktererne, at man får noget reel erfaring til at – hvad kan man sige – sammenligne eller til at bringe sin teoretiske erfaring i spil?

Kl. 11:12

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Værsgo.

Kl. 11:12

Undervisningsministeren (Merete Riisager):

Tak. Lige for at tage en enkelt misforståelse så sagde jeg karakterdannelse. Det er ikke det samme som karakter. Karakterdannelse handler jo om, at når man går på en ungdomsuddannelse, er man i gang med at blive voksen. Man bevæger sig fra et niveau, hvor man har haft voksne, der tog hånd om ens samlede faglighed og udvikling, til stille og roligt at tage et ansvar for ens eget liv. Denne karakterdannelse handler jo også om, at der i alle fællesskaber og sam-

menhænge er noget, man skal leve op til, eksempelvis at møde op til timerne. Så det er det, jeg mener med karakterdannelse.

Med hensyn til det her med faglighed vil jeg sige, at hvis man skal lære at tale tysk, eller hvis man skal lære kemiens faglighed, gør man det jo være ved at være til stede i timerne, og så kan der sagtens foregå andre vigtige ting, der som udgangspunkt må foregå uden for timerne, men man lærer jo ikke sin kemi ved at deltage i foreningsliv, selv om det at deltage i foreningsliv kan være meget relevant for ens alsidige udvikling.

Kl. 11:13

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Hr. Torsten Gejl.

Kl. 11:13

Torsten Gejl (ALT):

Nu forstod jeg på ministeren, at det var karakterdannelse, det handlede om. Mener ministeren, at dannelse foregår bedre i en skole sammen med lærere og elever, end det foregår ude i den virkelige verden, hvor man møder mange flere forskellige mennesker, hvor man møder mange flere udfordringer, hvor det, man er i, er virkeligheden? Kan ministeren ikke give mig ret i, at karakterdannelse lige præcis er noget, man tilegner sig bedre ud i den virkelige verden i de situationer, hvor man arbejder i ægte fællesskaber?

Kl. 11:14

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Tak, og værsgo til ministeren.

Kl. 11:14

Undervisningsministeren (Merete Riisager):

Jeg mener, at ungdomsuddannelser også er virkelighed. De er i høj grad en del af ungdommens virkelighed, og de bidrager til unge menneskers dannelse, karakterdannelse, fællesskaber. Det kan de også få nogle dele af ved at deltage i civilsamfundet. Jeg håber, at jeg gjorde meget klart i min tale, at der bestemt ligger en værdi der, som jeg mener vi kan anerkende endnu mere, men det ændrer ikke på, at vi i regeringen synes, at det er en dårlig idé at sige til eleverne, at det er okay, at de bliver væk fra 10 dages faglig undervisning, som de har brug for.

Kl. 11:14

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Tak. Fru Lotte Rod, Radikale Venstre.

Kl. 11:14

Lotte Rod (RV):

Jeg vil gerne spørge ministeren om, hvordan hun mener at det går ud over karakterdannelsen, hvis nogle af de unge, som sidder heroppe og lytter i Folketinget lige nu, om lidt, når der bliver folketingsvalg, tager ud og deltager i valgkampen, er rundt til valgarrangementer, fører kampagner, sidder i paneler og diskuterer politik. Hvordan i al verden går det ud over deres karakterdannelse?

Kl. 11:15

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Jeg beder om, at man ikke drager tilhørere ind i debatten. Jeg tror, at vi har vendt den et par gange før her i Folketingssalen, også i forhold til den samme ordfører, så lad venligst være med det.

Værsgo.

Kl. 11:15

Undervisningsministeren (Merete Riisager):

Som jeg sagde i min tale, mener jeg, at det er rigtig godt, at unge mennesker engagerer sig i civilsamfundet og den politiske debat. Det gjorde jeg meget tydeligt i min tale; det synes jeg er rigtig, rigtig

godt. Men det ændrer ikke på, at hvis man mangler 10 dages undervisning, vil der være nogle faglige huller, som er svære at samle op, og derfor synes jeg, at det er en god idé at anerkende civilsamfundsdeltagelse ved f.eks. at kigge på, hvad det er, de gør i andre lande. Kunne man forestille sig, hvis man tager et ansvar i civilsamfundet, at man så måske ligefrem fik skrevet det på sit eksamensbevis? Det synes jeg kunne være interessant at tage en debat om.

Kl. 11:16

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Fru Lotte Rod.

Kl. 11:16

Lotte Rod (RV):

Men ministeren sagde i sin tale, at det går ud over elevernes karakterdannelse, hvis de er ude at føre valgkamp i stedet for at være til timerne. Derfor vil jeg bare gerne spørge igen: Hvordan går det ud over elevernes karakterdannelse, at de sidder i et panel og diskuterer politik i løbet af valgkampen?

Kl. 11:16

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Værsgo.

Kl. 11:16

Undervisningsministeren (Merete Riisager):

Det var ikke det, jeg sagde. Jeg synes, at det er ærgerligt at få lagt ting i munden, som jeg ikke har sagt. Det var bestemt ikke det, jeg sagde. Jeg synes, at vi skal debattere de uenigheder, vi har, og det, vi hver især faktisk har sagt.

Kl. 11:16

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Tak til ministeren. Vi går videre, og nu er det hr. Lars Aslan Rasmussen, Socialdemokratiet. Værsgo.

Kl. 11:17

(Ordfører)

Lars Aslan Rasmussen (S):

Tak. Det har stor betydning for os, at unge tager del i samfundet og bidrager til en demokratisk kultur. Derfor vil vi gerne kvittere for, at Alternativet med forslaget her sætter et vigtigt emne til debat. Med beslutningsforslaget lægges der op til, at elever skal kunne have et fravær på op til 10 skoledage pr. skoleår, der ikke medregnes som fravær, hvis eleven kan dokumentere, at fraværet skyldes deltagelse i en række forskellige type arrangementer.

Socialdemokratiet er i udgangspunktet enig i, at elever skal passe deres skole. Det siger sig selv. Og det tror jeg ikke at der er nogen der er uenig i. Samtidig er det særdeles positivt, når unge engagerer sig i civilsamfundet og i foreningsarbejdet. Det er en stor værdi, som skal understøttes. Spørgsmålet er, om vi i dag har ramt den rigtige balance i forhold til, hvilke muligheder der er, for at de unge kan engagere sig i civilsamfundet og foreningsaktiviteterne. Under alle omstændigheder skal vi helt overordnet løbende drøfte, hvordan vi understøtter det på en hensigtsmæssig måde.

Under gymnasieforhandlingerne ønskede vi fra Socialdemokratiets side at indskrive et afsnit om netop deltagelse i demokratiske arrangementer som f.eks. skolevalg, borgerligt ombud, session m.m., hvor man ikke ved deltagelse i sådanne arrangementer ville få fravær. Det blev desværre kun til en kort passus om, at politiske ungdomspartier har videre adgang til ungdomsinstitutionerne.

Jeg har noteret mig, at ministeren i forbindelse med skolevalg 2019 tog opgaven på sig og opfordrede rektorerne på ungdomsudannelserne til at lade eleverne deltage i debatarrangementer i forbindelse med skolevalget – uden bekymringer om fravær. Det mener

vi er et godt initiativ og skal skrives ind i loven. Skolevalg er et godt eksempel på, hvornår det giver mening at understøtte elevernes demokratiske engagement og forståelse. Samtidig understreger det, at der er behov for en bredere diskussion af, hvornår det er hensigtsmæssigt at understøtte, at eleverne deltager i samfundslivet og bidrager til den demokratiske kultur.

Jeg er dog ikke sikker på, at den model, som beslutningsforslaget lægger op til, er hensigtsmæssig. Samtidig er det Socialdemokratiets opfattelse, at der er behov for en bredere drøftelse af mulighederne for, at eleverne kan engagere sig i civilsamfundet og foreningsarbejdet uden bekymring om fravær. Det vil vi gerne opfordre ministeren til at sætte sig i spidsen for, ligesom vi også gerne i udvalgsarbejdet vil se på mulighederne for at få en bredere drøftelse af spørgsmålet.

Jeg skal på vegne af både Socialdemokratiet og SF, som ikke kan være her, sige, at vi ser frem til den videre udvalgsbehandling.

Kl. 11:19

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Tak. Der er en kort bemærkning fra hr. Torsten Gejl, Alternativet.

Kl. 11:19

Torsten Gejl (ALT):

Tak for en rigtig fin tale, og tak for den forbeholdne støtte, hvis jeg tør kalde den det. Ordføreren sagde, at der er nogle ting, der gør, at det her ikke er hensigtsmæssigt. I og med at ordføreren jo viser ægte interesse i det her emne, vil jeg bare høre: Hvad er det, ordføreren tænker er knasterne her?

Kl. 11:19

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Værsgo.

Kl. 11:19

Lars Aslan Rasmussen (S):

Helt konkret er det, at vi kan være usikre på, hvad det er, der kan give anledning til, at man ikke får fravær, for vi har grundlæggende den opfattelse, at man netop skal passe sin skole. Det tror jeg også at jeg fik sagt. Men hvor er de præcise grænser for, hvornår det fravær ikke er fravær?

Kl. 11:20

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Hr. Torsten Gejl.

Kl. 11:20

Torsten Gejl (ALT):

Vi tænker på, at det kan være deltagelse i civilsamfundets organisationer, rådsarbejde, foreningsliv, herunder også idrætsforeninger, frivilligt arbejde, lovligt anmeldte demonstrationer og politisk arbejde. Hvad mener ordføreren om de områder?

Kl. 11:20

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Værsgo.

Kl. 11:20

Lars Aslan Rasmussen (S):

Der kan jo stadig væk være en gråzone med hensyn til, hvad der kan være civilsamfundsorganisationer. Det vil vi rigtig gerne kigge på i udvalgsarbejdet, så vi får nogle helt klare linjer for, hvad der er okay, og hvad der ikke er okay.

Kl. 11:20

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Tak for det. Og så går vi videre til den næste ordfører. Hr. Jan Erik Messmann, Dansk Folkeparti.

(Ordfører)

Jan Erik Messmann (DF):

Tak, fru formand. I Dansk Folkeparti er vi utrolig taknemlige for, at danskerne udviser et højt engagement i det frivillige liv. Jeg vil gå så langt som til at sige, at Danmark ikke havde været Danmark, hvis ikke det havde været for alle vore foreninger og de mange, der engagerer sig i en sag, i en idræt eller i deres medmennesker. I Danmark har vi foreningsfrihed, og den er lovfæstet i vores grundlov. Vi har ret til at samle os i foreninger – med andre ord er foreninger og frivillighed en rettighed. Vi mener i Dansk Folkeparti, at civilsamfundet er en vigtig del af den danske dna.

Med dette beslutningsforslag søger Alternativet støtte til, at elever på ungdomsuddannelser årligt skal have lov til at få op til ti skoledages lovligt fravær fra deres uddannelse, hvis eleverne deltager i frivilligt arbejde. Ifølge forslagsstillerne kan det handle om civilsamfundsorganisationer, rådsarbejde, foreningsliv, frivillighed, lovligt anmeldte demonstrationer eller politisk arbejde. Vi deler i Dansk Folkeparti holdningen til, at det er godt, at mennesker, uanset alder, engagerer sig i frivilligt arbejde m.v. De frivillige er med til at få Danmark til at hænge sammen. De frivillige i Danmark, uanset om man er besøgsven, fodboldtræner for et miniputhold eller strikker huer til for tidligt fødte børn på hospitalernes neonatalafdelinger, er med til at holde Danmark sammen og sikre sammenhængskraften i vores lille land. Så langt er vi i Dansk Folkeparti enige med forslagsstillerne.

Men når det gælder muligheden for, at elever på ungdomsuddannelser kan få lovligt fravær i op til ti skoledage om året for til gengæld at engagere sig i civilsamfundet, er vi i Dansk Folkeparti ikke enige i, at der skal være denne mulighed. Når man er optaget på en ungdomsuddannelse, er det vigtigt at passe sin skole eller sin læreplads. Deltagelse i fodboldtræning, demonstrationer og andet frivilligt arbejde må i Dansk Folkepartis øjne som udgangspunkt ligge uden for skole- eller praktiktiden. Det er ikke nemt at tage en ungdomsuddannelse.

Man skal ikke negligere, at det er vigtigt at passe sin skole eller læreplads, så man kan bestå sin svendeprøve eller eksamen. Man kan miste dyrebare undervisningstimer, når man i stedet for at gå i skole f.eks. går til fodboldtræning eller deltager i en demonstration. Det kan ramme den enkelte elev som en boomerang, når eksamen skal bestås. Selvfølgelig må og skal ens uddannelse have førsteprioritet. Derudover er vi bange for, at muligheden for at få ti skoledage fri om året til frivilligt arbejde kan misbruges, og at nogle vil spekulere i det. For underviserne vil det også være lidt af et bureaukratisk arbejde at holde styr på, om fraværet er lovligt eller ulovligt.

Vi i Dansk Folkeparti vil til slut gøre opmærksom på, at der er rig mulighed for at engagere sig i det frivillige arbejde, det frivillige liv efter skoletid, herunder i weekender. Vi kender rigtig mange, der laver frivilligt arbejde, og vi er også flere i Dansk Folkeparti, der arbejder frivilligt. Det kan lade sig gøre at engagere sig i civilsamfundet, både ved siden af skolen eller ved siden af arbejdet. På denne baggrund kan vi Dansk Folkeparti ikke støtte Alternativets forslag.

Kl. 11:24

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Tak til ordføreren. Der er en kort bemærkning fra hr. Torsten Gejl, Alternativet.

Kl. 11:24

Torsten Gejl (ALT):

Tusind tak for en god tale – en rigtig god tale, næsten en fantastisk hyldelse til det frivillige arbejde, til det samfundsmæssige arbejde, til arbejdet ude i lokalforeningerne. Ja, der er nærmest ingen grænser for DF's anerkendelse af det arbejde. Det tager jeg ned, og det kvitte-

rer jeg for. Men så slutter talen jo til gengæld med, at man ikke kan få lovligt fravær for det, selv om det åbenbart er så vigtigt. Kunne ordføreren forestille sig, at vi kunne mødes et sted på halvvejen? Altså, hvis vi nu lempet lidt på, hvor mange dage det kunne være, kunne man så give *nogle* dage til det, sådan at vi hegner det lidt mere ind?

Kl. 11:24

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Værsgo.

Kl. 11:24

Jan Erik Messmann (DF):

Vi i Dansk Folkeparti mener, at det bedste er, at man passer sin skole i skoletiden. Jeg tror ikke, der er nogen mulighed for, at man kan mødes på halvvejen og sige: Okay, så tager vi 3 eller 5 dage. Jeg tror ikke, det er en god løsning.

Vi skal passe vores skole, vi skal dygtiggøre os, og vi skal blive endnu bedre og gøre Danmark endnu bedre og så bruge vores fritid til alt det andet arbejde.

Kl. 11:25

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Hr. Torsten Gejl.

Kl. 11:25

Torsten Gejl (ALT):

Jeg håber, at ordføreren anerkender, at meget af det her arbejde jo ikke foregår i fritiden. Det foregår, mens samfundet har åbent, så at sige. Og jeg vil bare høre: Er det virkelig rigtigt, at ordføreren, som hylder det frivillige arbejde så helt utrolig meget, mener, at eleverne skal bruge den tid, som de oftest bruger på at være syge, til at udføre frivilligt arbejde, hvis de vil gøre det, mens samfundet har åbent?

Kl. 11:25

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Værsgo.

Kl. 11:25

Jan Erik Messmann (DF):

Nej, nu kan man ikke lige blande sygdom ind i det. Jeg er selv af den mening, at man skal undgå at være syg og så passe sin skole. Jeg ved godt, at man ikke kan undgå det, man selv har jeg altid gået på arbejde eller gået i skole og prøvet ikke at ligge syg derhjemme. Og jeg vil stadig væk sige, at det frivillige arbejde passer vi uden for skoletiden.

Kl. 11:26

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Tak til ordføreren. Så går vi videre til den næste ordfører, som er hr. Erling Bonnesen, Venstre. Værsgo.

Kl. 11:26

(Ordfører)

Erling Bonnesen (V):

Tak for det. Venstres sædvanlige ordfører på sagen, fru Anni Mathiesen, er blevet akut forhindret, så jeg har lovet at tage sagen og læse hendes tale op, og jeg kan med det samme sige, at vi i Venstre stemmer imod det her forslag fra Alternativet.

Jeg er meget enig med den foregående taler i, at det også er en stor hyldelse til det frivillige foreningsarbejde. Der ydes en kæmpe indsats af rigtig mange mennesker på mange forskellige steder – det kan vi ikke rose nok og bakke nok op – men det vælter ligesom, når vi kommer ind og ser, hvad det er, Alternativet foreslår, ja, så hænger det simpelt hen ikke sammen.

I Venstre er vi egentlig meget enige med forslagsstillerne i, at det er vigtigt, at vi sørger for, at vores unge mennesker har gode rammer for at kunne deltage i civilsamfundets aktiviteter. Jeg er selv frivillig og selv foreningsmenneske og ved også, hvor meget det kan betyde for et menneske at være en del af et fællesskab på mange forskellige måder, og ved, at det kan være rigtig sundt, også for unge mennesker, at være med i andre fællesskaber end fællesskabet på ungdomsuddannelsen. Vores unge mennesker skal selvfølgelig også have sådan nogle muligheder, og det har de også. Der er rigtig mange unge mennesker, som deltager aktivt i forskellige fællesskaber.

Men jeg må også sige, at vi i Venstre er meget uenige, når Alternativet foreslår, at deltagelse i diverse civilsamfundsaktiviteter ikke skal medregnes som fravær. Det bør ikke være en forudsætning for deltagelse i civilsamfundet, at vores unge mennesker skal give afkald på deres undervisning. Vi må ikke indrette systemet således, at det forventes af vores unge mennesker, at de dropper deres undervisning for at kunne være med i foreningslivet. Det skal de selvfølgelig kunne være, selv om de passer deres skolegang, og i en tid, hvor vi ser rigtig mange eksempler på, at der er problemer med for højt fravær i ungdomsuddannelserne, mener vi i Venstre, at den vej, som der her foreslås af Alternativet, er en helt forkert vej at gå.

Et højt fravær forstyrrer lærernes planlægning af undervisningen, det er forstyrrende, når der skal laves gruppearbejder og størstedelen af gruppemedlemmerne ikke er til stede. Det er forstyrrende, når lærerne gang på gang skal gå tilbage i undervisningen, fordi nogle eller for mange elever måske ikke var til stede i første omgang, og det er forstyrrende for lærerne og deres planlægning, og det er også forstyrrende for andre elever, som er der og passer deres ting.

Alternativets forslag er jo i øvrigt også meget vidtgående. Det åbner nemlig op for, at elever skal kunne godskrive deres fravær for en lang række aktiviteter. Det skal åbenbart være okay, hvis en elev vælger helt andre ting i stedet for at passe sin undervisning.

Kort og godt: I Venstre mener vi altså ikke, at dette er holdbart. Vi har allerede i dag et fleksibelt system. F.eks. sidestilles deltagelse i elevrådsmøder med at deltage i undervisningen. Men der skal være en balance, og i Venstre mener vi ikke, at der er behov for et forslag som det, Alternativet her har fremsat.

På baggrund af det, som jeg allerede har sagt, stemmer Venstre imod det her beslutningsforslag. Og så skulle jeg i øvrigt hilse fra Det Konservative Folkeparti og sige, at de også afviser det. Tak.

Kl. 11:29

Fjerde næstformand (Leif Mikkelsen):

Tak. Der er en kort bemærkning fra hr. Torsten Gejl. Værsgo.

Kl. 11:29

Torsten Gejl (ALT):

Jeg vil bare takke for talen og spørge, hvad Venstres ordfører mener om, at den her ordning jo fungerer glimrende i Norge, hvor man har indført den. Norge er et land, som man kan sammenligne Danmark rigtig meget med, og som jo ikke ser ud, som om det er ved at bryde sammen af den grund. Så hvad tænker ordføreren i forhold til, at det her lader sig indføre i et land, der minder utrolig meget om vores?

Kl. 11:30

Fjerde næstformand (Leif Mikkelsen):

Ordføreren.

Kl. 11:30

Erling Bonnesen (V):

Jeg har ikke hørt, at det fungerer godt i Norge, og det tror jeg ikke på det gør. Når jeg kigger på de danske forhold, som vi jo beskæftiger os med her, har vi, som det også fremgik af ordførertalen, nogle klare holdninger til det her. Man skal ikke begynde at skære undervis-

ningen i stykker med sådan et forslag her fra Alternativet, så det afviser vi.

Kl. 11:30

Fjerde næstformand (Leif Mikkelsen):

Hr. Torsten Gejl.

Kl. 11:30

Torsten Gejl (ALT):

Jamen det fungerer i Norge, det er nu engang et faktum. Ved ordføreren godt, at vores unge faktisk er en slags verdensmester i demokrati sammen med de finske unge? De ved rigtig, rigtig meget om demokrati, og det er jo super positivt. Desværre er der så nogle af dem, som ikke har det, der hedder demokratisk selvtillid, og de unges deltagelse i demokratiske processer er aftagende. Tror ordføreren ikke, at det her kunne være en måde at sikre større deltagelse af de unge i det her demokrati, som Venstre da i sandhed kæmper for?

Kl. 11:31

Fjerde næstformand (Leif Mikkelsen):

Ordføreren.

Kl. 11:31

Erling Bonnesen (V):

Nej, vi tror slet ikke på Alternativets forslag her. Vi mener, at det vil skære tingene i stykker, og derfor afviser vi det kort og kontant. Men jeg er da glad for, at Alternativets ordfører også anerkender, at vi her i Danmark er verdensmester i demokrati – det har vi da alle sammen god grund til at glæde os over – og det er også derfor, vi kan have sådan en debat, som vi har nu.

Kl. 11:31

Fjerde næstformand (Leif Mikkelsen):

Med det siger vi så tak til hr. Erling Bonnesen og byder velkommen til hr. Jakob Sølvhøj, Enhedslisten. Værsgo.

Kl. 11:31

(Ordfører)

Jakob Sølvhøj (EL):

Jeg vil sige, at det er dejligt, at vi i dag kan behandle et forslag om ændring af fraværreglerne, som ikke handler om nye stramninger, som ikke handler om rigide bestemmelser, hvor eleverne skal noteres for fravær en time til halvanden, fordi de kommer 2 minutter for sent frem til undervisningen. Så tusind tak til forslagsstillerne fra Alternativet for det.

Her handler det ikke om nye sanktioner, det handler om, hvor vigtigt det er at have et udsyn, som rækker ikke bare til skoleporten, men langt ud på den anden side af skoleporten. Der er, som forslagsstillerne peger på, god grund til at diskutere, hvordan vi fremmer unges aktive deltagelse i vores demokrati og udviklingen af vores civilsamfund. Hvis der er noget, som jeg tror er demokratisk dannende, så er det, når unge engagerer sig og deltager aktivt i den samfunds-mæssige debat og i det vidtforenede foreningsliv, vi har.

Går det godt nok? Jeg har muligvis nået en alder, hvor jeg ikke er den bedste til at vurdere det. Men Dansk Ungdoms Fællesråd lavede for måske et par år siden en undersøgelse, der viste, at 38 pct. af de 16-30-årige hverken var aktive i foreninger, brugte tid på frivilligt arbejde eller deltog i selvorganiserede aktiviteter. Man kan vende tallene om og sige, at det naturligvis afspejler, at det store flertal af de unge faktisk engagerer sig, men som DUF konkluderer, er der en betydelig andel af unge, som ikke engagerer sig i samfundet eller fællesskabet på den ene eller den anden måde. Og både det etablerede foreningsliv og de selvorganiserede netværksbaserede aktiviteter har derfor en fælles udfordring i at tiltrække og fastholde denne gruppe af unge – siger DUF. Jeg er som sagt måske et sted i mit liv,

hvor jeg ikke er den bedste til at vurdere det, men derfor læser jeg med interesse den måde, som Dansk Ungdoms Fællesråd beskriver det på.

Jeg tror, det er vigtigt – og andre har allerede været inde på det – at vi ikke betragter det sådan, at hver gang der opstår et problem, noget, som vi skal gøre noget ved i vores samfund, så lægger vi en ny opgave over på vores uddannelsessystem. Det kan på en eller anden måde blive for nemt. Det er en forpligtelse, vi må løse på mange områder. Men når det er sagt, tænker jeg, at vores ungdomsuddannelser ikke desto mindre spiller og skal spille en utrolig vigtig rolle i forhold til at motivere eleverne til at engagere sig. Jeg tror, at ungdomsuddannelsesinstitutionerne på mange måder gør det rigtig godt. Det, vi kan gøre, er jo, at vi kan give skolerne flere redskaber til at løse den vigtige opgave, og kan vi gøre det, så skal vi gøre det. Og jeg synes, det er oplagt, at en lempelse eller en ændring af fraværreglerne for elever, der engagerer sig i civilsamfundet og foreningslivet, kan være et rigtig godt element.

Om man lige præcis har ramt hovedet på sømmet med de 10 dage, kan jeg godt være en lille smule i tvivl om, altså om det bliver lidt for mekanisk. Men jeg har både hørt hr. Uffe Elbæk drøfte sagen i morges i P1, og jeg har jo læst de bemærkninger, der er til beslutningsforslaget, der lægger op til, at vi netop får en dialog omkring spørgsmålet. Så derfor vil jeg sige, at med det afsæt og med stor interesse for at lære lidt mere om de norske erfaringer kan vi fra Enhedslistens side bakke op om forslaget.

Kl. 11:35

Fjerde næstformand (Leif Mikkelsen):

Tak. Det gav anledning til en kort bemærkning fra hr. Torsten Gejl.

Kl. 11:35

Torsten Gejl (ALT):

Jeg synes, det er nogle pragtfulde taler i dag. Selv dem, som er imod forslaget, synes jeg faktisk er gode. Og dem, som er for, er jeg selvfølgelig ekstra glad for.

Jeg frygtede, at der ville komme et »men« på et tidspunkt, og det gjorde der heldigvis ikke. Og det er jo klart, at vi er med på at diskutere, om vi rammer hovedet på sømmet – om det skal være færre dage, om vi skal indskrænke områderne, man kan deltage i. Men lige nu vil jeg bare sige tusind tak for en god tale, og tak for støtten.

Kl. 11:35

Fjerde næstformand (Leif Mikkelsen):

Værsgo.

Kl. 11:35

Jakob Sølvhøj (EL):

Med alt, hvad der kan bidrage til demokratisk dannelse og engagement, følger ingen men'er – der følger kun et og. Det vil være rigtig godt, at vi får en fælles dialog om, hvordan vi gør det bedst muligt, og det glæder jeg mig til.

Kl. 11:36

Fjerde næstformand (Leif Mikkelsen):

Dermed er der udvekslet taksigelser. Vi siger tak til hr. Jakob Sølvhøj. Og så er det hr. Henrik Dahl, Liberal Alliance. Værsgo.

Kl. 11:36

(Ordfører)

Henrik Dahl (LA):

Tak. Det superrige samfund, der er i stand til at give alle, der ønsker det, en ungdomsuddannelse og er i stand til at give su til de fleste, er skabt af mennesker, der kom til tiden. Det er skabt af mennesker, der arbejdede hårdt, det er skabt af mennesker, der tog ansvaret for deres eget liv, det er skabt af mennesker, der svarede enhver sit, og af

mennesker, der lod være med at klynke og bede om fri, når de skulle klare de udfordringer, tilværelsen stillede.

Det er gode, gamle, borgerlige dyder, som venstrefløjens arbejder hårdt og utrætteligt på at nedbryde. De gamle, borgerlige dyder skal afmonteres, og en del af afmonteringen af de gamle borgerdyder ser vi med det her beslutningsforslag. Det kan vi som et borgerligt parti, der dyrker borgerdyderne og helst så undervisningen afviklet, ved at man sad på en hård stol under en uafskærmet pære og arbejdede, selvfølgelig ikke acceptere. Fritidsaktiviteter skal man udføre i fritiden, og derfor kan Liberal Alliance ikke støtte dette beslutningsforslag. Tak for ordet.

Kl. 11:37

Fjerde næstformand (Leif Mikkelsen):

Tak. Og det gav anledning til en kort bemærkning fra hr. Torsten Gejl.

Kl. 11:37

Torsten Gejl (ALT):

Tak for endnu en retorisk okay tale, men jeg synes godt nok, at den kammede over i nærmest arrogance og næsten lidt hån. Mener ordføreren virkelig, at det at deltage i samfundsspørgsmål og det at demonstrere for sin ret i et demokrati er at klynke?

Kl. 11:38

Fjerde næstformand (Leif Mikkelsen):

Ordføreren.

Kl. 11:38

Henrik Dahl (LA):

Jeg mener, at man skal passe sin skolegang, og så skal man lave sine fritidsaktiviteter i fritiden, og hvis man ikke kan acceptere det og skal have lovgivningsmagtens hjælp til at pjække, er det en slags klynk.

Kl. 11:38

Fjerde næstformand (Leif Mikkelsen):

Hr. Torsten Gejl.

Kl. 11:38

Torsten Gejl (ALT):

Anerkender ordføreren ikke, at nogle af de kompetencer, man tilegner sig ved at lave frivilligt arbejde og samfundsmæssigt arbejde, er kompetencer, som man også kan bruge i det erhvervsliv, som ordførerens parti skatter så højt?

Kl. 11:38

Fjerde næstformand (Leif Mikkelsen):

Ordføreren.

Kl. 11:38

Henrik Dahl (LA):

Jeg har selv arbejdet både i det offentlige og i det private erhvervsliv i mange år, inden jeg blev valgt til Folketinget. Jeg har simpelt hen aldrig været på en arbejdsplads, hvor man bare kunne gå sin vej, før man havde løst de opgaver, der var, for at deltage i fritidsaktiviteter. Jeg tror, at man kan blive nøjagtig lige så demokratisk dannet, efter at det har ringet ud.

Kl. 11:39

Fjerde næstformand (Leif Mikkelsen):

Dermed siger vi tak til hr. Henrik Dahl. Og så er det fru Lotte Rod, Radikale Venstre. Værsgo.

Kl. 11:39

Kl. 11:42

(Ordfører)

Lotte Rod (RV):

Tak for det. Jeg er stolt af at leve i et land, hvor unge engagerer sig. Og lige om lidt er der valg til Folketinget og til Europa-Parlamentet, og jeg håber, at rigtig mange elever rundt omkring på vores ungdomsuddannelser har lyst til at blande sig i den politiske debat og være med i valgkampen. Det kommer jo til at betyde, at hvis man skal sidde i et panel og diskutere politik, foregår det i skoletiden, og der vil dermed være nogle, der ikke kommer i skole. Det er helt fint med mig, for i modsætning til det, vi lige har hørt fra ministeren, der jo sagde, at det her vil gå ud over faglighed, respekt, fællesskab og karakterdannelse, tror jeg faktisk, at det, at gymnasieelever er engagerede i den kommende valgkamp, betyder, at det faktisk vil styrke de her ting.

Men hvad tænker jeg så om Alternativets forslag? Jeg synes, at formålet er rigtigt, men jeg synes, at forslaget er forkert, for jeg er bange for, at vi risikerer at lappe på nogle dårlige regler med nye regler. Jeg tror, at den bedste løsning er at afskaffe de rigide regler om fravær, som undervisningsministeren har indført, og føre det tilbage til det, det plejede være, nemlig at man bare kan finde ud af det på den enkelte skole.

Konkret er jeg bekymret for to ting i forslaget her. Den ene er, at vi risikerer, at det bliver unødigt bureaukratisk. Når først sådan en regel som den her kommer ind i Undervisningsministeriet, er jeg bekymret for, at der, inden man er færdig, kommer regler for dokumentation, krav og andet, som gør, at det bliver besværligt på en måde, der ikke er nødvendig.

Den anden ting er det her med de 10 dage. Jeg kan faktisk bedre lide, det er et lokalt skøn, og det er, fordi der er forskel på, hvor meget fravær elever har, og der er også forskel på, hvor let eller hvor svært det er at følge med. For nogle elever kan 10 dage være fint, men der vil også være elever, hvor 10 dage er for meget.

Derfor synes jeg egentlig, at den måde, det plejede at være på, hvor man kunne finde ud af det på den enkelte skole, er en bedre løsning. Dengang jeg selv gik i gymnasiet, fik jeg et o.k. til, at jeg en gang om måneden kunne holde møde med borgmesteren forud for hvert byrådsmøde, og da folketingsvalget endelig kom, fik jeg fri 1 uge til at tage til København og føre valgkamp. Det kunne vi bare finde ud af. Og det synes jeg bare vi skal kunne finde ud af igen.

Så vi er helt enige i formålet, men vi synes, at forslaget her er forkert. Vi synes, at vi skal afskaffe de rigide regler, som undervisningsministeren har lavet, og lade det være op til skolerne.

Kl. 11:42

Fjerde næstformand (Leif Mikkelsen):

Tak. Der er en kort bemærkning fra hr. Torsten Gejl.

Kl. 11:42

Torsten Gejl (ALT):

Tak, og tak for en god tale igen. Desværre kommer men'et her, men jeg kan jo godt se, at det er et men, der ikke lukker boksen totalt, men åbner for andre muligheder og anerkender unges lyst til at vise samfundsansvar. Frygter ordføreren ikke, at hvis vi lader det være op til den enkelte skole, vil der være mange skoler i dette land, hvor man kører det meget restriktivt, sådan at de aldrig vil give eleverne den frihed, som ordføreren fik på sin skole?

Kl. 11:42

Fjerde næstformand (Leif Mikkelsen):

Ordføreren.

Lotte Rod (RV):

Det er jeg egentlig ikke så bekymret for, for min oplevelse var, at man de fleste steder godt kunne finde ud af det, men derfor vil jeg gerne være med til at diskutere, om vi kan gøre ting for ligesom at få italesat, hvor vigtigt det er, at elever selvfølgelig har plads til at deltage i politiske arrangementer. Jeg synes bare, at det, der går galt i det her forslag, er, at man laver det meget firkantet og vil lave sådan en regel om, at så har man ret til 10 dage, for jeg synes, at princippet er vigtigere, og jeg synes, at det lokale skøn er vigtigere.

Kl. 11:43

Fjerde næstformand (Leif Mikkelsen):

Hr. Torsten Gejl.

Kl. 11:43

Torsten Gejl (ALT):

Men ordføreren og i hvert fald ordførerens partimedlemmer står jo selv ude til de her demonstrationer sammen med de unge fra gymnasierne og tager selfier og er del af det og markerer også politisk støtte. Mener ordføreren virkelig, at de unge, som man blander sig med og tager selfier med, bagefter skal hjem og trækkes i fravær for den aktivitet, som ordfører delte med dem?

Kl. 11:43

Fjerde næstformand (Leif Mikkelsen):

Ordføreren.

Kl. 11:43

Lotte Rod (RV):

Nej, det er hele pointen. Jeg synes, at det er en god idé, at man ude på det enkelte gymnasium, for at tage det som eksempel, kan aftale, at man kan deltage i politiske demonstrationer. Der, hvor jeg er uenig med Alternativet, er i den konkrete model. Jeg synes, at det meget hurtigt bliver meget bureaukratisk, fordi hvordan dokumenterer man det, og hvad er det så for nogle ting, og så må det være 10 dage. Jeg kan bedre lide ideen om, at det kan man godt finde ud af på den enkelte skole.

Kl. 11:44

Fjerde næstformand (Leif Mikkelsen):

Så kan vi sige tak til fru Lotte Rod. Og så er vi faktisk nået til ordføreren for forslagsstillerne, hr. Torsten Gejl. Værsgo.

Kl. 11:44

(Ordfører for forslagsstillerne)

Torsten Gejl (ALT):

Tak for en god debat. Og tak for nogle gode taler. Det er i hvert fald helt sikkert, at der er enighed om, at de unges demokratiske deltagelse er utrolig vigtig, og at deres samfundsmæssige indsats er utrolig vigtig. Det er også derfor, vi har fremsat det her beslutningsforslag, der handler om at give gymnasieelever mulighed for at deltage i samfundsmæssige aktiviteter, f.eks. arbejde som tillidsvalgt, politisk arbejde, hjælpearbejde.

Derfor foreslår vi, at Folketinget pålægger regeringen at udarbejde et lovforslag, der ændrer reglerne for fravær på uddannelserne, sådan at eleverne har op til 10 skoledage om året, hvor der ikke medregnes fravær, hvis eleverne deltager i de her samfundsmæssige aktiviteter.

Og hvad mener jeg hermed? Jeg mener: arbejde i civilsamfundsorganisationer, rådsarbejde, foreningsliv, herunder også idrætsforeninger, frivilligt arbejde, lovligt anmeldte demonstrationer, politisk arbejde både på nationalt og internationalt niveau.

Vi mener egentlig, at det skal være gymnasierne selv, der skal administrere det her. Så vi lægger det ud til skolerne. Vi kan jo se, at

det fungerer; det kan sagtens lade sig gøre; det fungerer i Norge. Det er klart, at hvis det viser sig, at der er store problemer med det, kan man jo altid tage det op igen og evaluere det. Men vi har faktisk tillid til, at ledelserne på ungdomsuddannelserne er i stand til at administrere ordningen med respekt for forslagens intentioner om at give plads til unges samfundsengagement.

Så derfor vil vi lægge meget, meget vægt på, at vi ikke skal have et stort bureaukrati kørt i stilling her. Jeg tror, at det her med, at unge har lejlighed til at udføre samfundsmæssige opgaver, er utrolig dannende. Altså, jeg tror virkelig, der er mange, mange, der lærer noget ved det at være ude i virkelige samarbejdsrelationer i stedet for den teoretiske skole – som jeg intet har imod; jeg synes, det er en fantastisk skole, vi har. Det er slet ikke det.

Men jeg er selv virksomhedsleder – jeg har en lille virksomhed med fem ansatte – og når det er sådan, at jeg ansætter mennesker, betyder det utrolig meget for mig, hvis der står i ansøgningen, at folk, uanset deres karaktermæssige baggrund – jeg vil faktisk sige, det er sjældent, jeg tjekker den karaktermæssige baggrund – har vist vilje til at samarbejde med andre, vist vilje til at tage initiativ, vist engagement i forhold til det, de politisk mener, eller udvist empati, dvs. vilje til at hjælpe andre.

Jeg synes, det er pragtfuldt, når mennesker gennem deres liv helt fra folkeskolen og måske gymnasiet har vist evnen til at indgå i samspil med den virkelighed, de skal bruge deres uddannelse i. Og det er i hvert fald for mig som arbejdsgiver en utrolig vigtig del, når vi ansætter folk.

Jeg synes, det er et problem, at vi har nogle unge, der ved så meget om demokrati – de er jo verdensmestre i viden – men at den demokratiske deltagelse er aftagende. Det er et problem for det her hus; det er et problem for vores demokrati. Altså, vi mener jo, at hele verden skal have demokrati; Afghanistan og Irak skal også – alle steder skal man have demokrati, men vi har noget svært ved at sælge det til vores egne unge.

Altså, den måde, vi præsenterer demokratiet over for de unge på, er ikke altid så appetitlig. Jeg vil faktisk sige, at vi nogle gange formår at skræmme de unge lidt væk. Jeg kan huske, at min datter lavede et facebookopslag, jeg ikke turde publicere, hvor der var et skænderi mellem Helle Thorning-Schmidt og Lars Løkke Rasmussen i en debat, og så klippede hun direkte over til et skænderi i Paradise Hotel. Og jeg må sige, at ligheden faktisk var slående.

Det er jo ikke altid, vi er sådan, men nogle gange formår vi altså at vise politik på en måde, som skræmmer unge væk i stedet for at lokke unge til. Derfor er det så utrolig vigtigt, at der kommer nogle derud i det virkelige liv og oplever, at hvis man står sammen med nogle andre og kæmper hårdt nok for det, så kan man faktisk få ting igennem; så kan man faktisk skabe værdi; så kan man faktisk skabe noget, som ens venner og kammerater synes er rigtig, rigtig stærkt.

Det er derfor, det ligger os på sinde at forøge unges muligheder for samfundsengagement. Og det er også derfor, jeg er så glad for, dels at selv de ordførere, som ikke støtter forslaget, har taget så godt imod det, dels at jeg har fået støtte, selv om jeg selvfølgelig er bange for at tolke den forskellige grad af støtte, jeg har fået. Men for mit vedkommende handler det om, at vi skal have justeret det her på plads på en måde, så er det kan bruges, og uden at jeg skal lægge ord i munden på nogen, vil jeg sige tusind, tusind tak til Enhedslisten for, at der er en vilje til det.

Kl. 11:49

Men også til den socialdemokratiske ordfører, som også talte på SF's vegne, vil jeg sige, at jeg i hvert fald synes, at der er noget at snakke videre om på en rigtig, rigtig konstruktiv måde. Og den socialdemokratiske anerkendelse af unges lyst til og behov for at blande sig i det samfundsmæssige synes jeg er rigtig, rigtig fin. Det gælder også den radikale ordførers lyst til at anerkende problemet, gan-

ske vist via en anden ordning, gør, at vi i hvert fald sandsynligvis kan tale os tættere på hinanden.

Så jeg er rigtig glad for den her debat, og jeg er virkelig glad for de gode taler, og jeg synes, der er noget at snakke om, så jeg vil gerne takke for en god debat og ønske alle en rigtig god weekend.

Kl. 11:50

Fjerde næstformand (Leif Mikkelsen):

Det blev så afslutningen, for der er ikke nogen korte bemærkninger. Så tak til ordføreren for forslagsstillerne, hr. Torsten Gejl.

[Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Undervisningsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget.

Det er vedtaget.]

Kl. 11:50

Meddelelser fra formanden

Fjerde næstformand (Leif Mikkelsen):

Der er ikke mere at foretage i dette møde.

Folketingets næste møde afholdes tirsdag den 2. april 2019, kl. 13.00.

Jeg henviser til den dagsorden, der vil fremgå af Folketingets hjemmeside. Jeg skal i øvrigt henvise til ugeplanen, der også vil fremgå af Folketingets hjemmeside.

Mødet er hævet. (Kl. 11:51).